

[Birgith Mogensen]

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Lovforslag nr. L 164).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Lone Dybkjær (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om medeje for de ansatte.

(Beslutningsforslag nr. B 57).

Forslaget er med ganske få ændringer i bemærkningerne en genfremsættelse af det radikale venstres forslag til folketingsbeslutning om medeje for de ansatte, der blev fremsat 12. oktober 1978 og førstebehandlet den 22. november 1978. Der henvises til Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 505 og 2818, tillæg A sp. 631.

Når forslaget genfremsættes på nuværende tidspunkt, er det, fordi forslagsstillerne ønsker atter at tage fat på diskussionen om medarbejdernes indflydelse og medejendomsret til virksomhederne.

Skal der på noget tidspunkt nås en politisk afklaring af dette spørgsmål, er det nødvendigt med en løbende debat i lyset af de erfaringer og nye oplysninger, der fremkommer.

Forslagsstillerne håber derfor, at deres forslag vil give anledning til en sådan debat, og at der i forbindelse hermed kan opnås et resultat, der indebærer perspektiver for fremtiden.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Afgørelse af forslag om udvalgshenvisning af:

Forslag til folketingsbeslutning om beslutningsprocedure ved etablering af uranpilotanlæg m. v. på Risø. [Af Margrete Auken (SF) m. fl.].

[Afstemning].

(Beslutningsforslag nr. B 52. Fremsat 14/1 81. Første behandling 29/1 81).

Formanden:

Der blev i går af formanden i overensstemmelse med beslutningen på sekretærmø-

det stillet forslag om, at forslaget henvises til det energipolitiske udvalg, mens fru Margrete Auken har foreslået det henvist til miljø- og planlægningsudvalget. Der må derfor foretages afstemning om, hvilket af disse udvalg forslaget skal henvises til.

Hvis det ønskes, vil der være adgang til en forhandling på korte bemærkninger for at motivere udvalgshenvisningen.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Det af Margrete Auken (SF) fremsatte forslag om at henvise forslaget til folketingsbeslutning til miljø- og planlægningsudvalget vedtoges med 103 stemmer mod 46.

Dermed var forslaget om at henvise forslaget til folketingsbeslutning til det energipolitiske udvalg bortfaldet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om real-kreditinstitutter. (Tilvejebringelse af egenfinansiering ved om- og tilbygningsarbejder m. v. ved eget arbejde).

(Lovforslag nr. L 109. Fremsat 17/12 80. Første behandling 20/1 81. Betænkning 20/1 81. Anden behandling 27/1 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 145 stemmer; 4 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om socialindkomst. (Medregning af arbejdsgiveradministrerede pensionsbidrag og udeladelse af fradrag for visse afskrivninger m. v.).

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 27/11 80. Første behandling 2/12 80. Betænkning 22/1 81. Anden behandling 27/1 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Formanden:

Under denne sags behandling vil også den følgende sag på dagsordenen, lovforslag nr. L 93, forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse og om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag, kunne omtales.

Forhandling

Erik B. Smith (S):

Vi har med hensyn til forslag til lov om ændring af lov om socialindkomst haft et ganske grundigt udvalgsarbejde med ca. 64 spørgsmål og besvarelser. Jeg synes, at man med nogen overraskelse ...

Formanden:

Hr. Erik B. Smith kan ikke høre, hvad han selv siger, og det er synd for talen.

Erik B. Smith (S):

... kan læse betænkningen, hvor et mindretal, venstre, konservative og fremskridtspartiet, næsten sædvanen tro, kan man sige, beklager sig over, at forslaget er jaget igennem folketinget uden hensyn til de mange indsigelser.

Jeg vil gerne sammenholde dette med, at både venstre og fremskridtspartiet under det, vi nu kalder fase 1's vedtagelse, stillede ændringsforslag om, at det, vi behandler her under den såkaldte fase 2, skulle vedtages allerede i maj måned sidste år, det vil sige, uden at vi havde en betænkning fra et embedsmandsudvalg, uden at vi havde besvarelser fra ministeriets kontorer. Man kunne roligt sige, at havde vi dengang vedtaget det, som fremskridtspartiet og venstre foreslog, så havde der været tale om at jage noget uovervejte gennem folketinget. Det forekommer mig at være rent hykleri, når man beklager

sig og siger, at det, som man dengang foreslog, nu er jaget igennem folketinget.

I øvrigt har jeg som kommentar til betænkningen for så vidt angår denne gruppe, altså venstre, konservative og fremskridtspartiet, den bemærkning, at man tilsyneladende i dette mindretal påberåber sig at varetage især de mindre erhvervsdrivendes interesser. Begrundelsen er, at vi har taget forskudsafskrivninger, henlæggelser til investeringsfond og varelager nedskrivninger ud, når der beregnes socialindkomst.

For os at se er der intet som helst belæg for at påstå, at det især går ud over de mindre erhvervsdrivende. Vi har godt set i både bilag 5 og bilag 10, spørgsmål 3 og spørgsmål 30, at det egentlig er det, man gerne vil have frem, men af svarene fremgår det ganske tydeligt, at der intet grundlag er for at anlægge en sådan betragtning. Jeg vil gerne til folketingets orientering sige, at når det drejer sig om forskudsafskrivninger på skibe, så kræves det, at byggesummen andrager mindst 200.000 kr. Når det drejer sig om anskaffelse af maskiner og inventar og lignende driftsmidler samt afskrivningsberettigede nybygninger, anlæg og installationer, så kræves det, at den samlede anskaffelse sum overstiger 700.000 kr. I sandhed »mindre erhvervsdrivendes muligheder for fradragsret«!

SF har afgivet en selvstændig mindretalsudtalelse, hvori man påstår, at forslaget især rammer de lavest lønnede funktionærgrupper. Til det er der at sige – det kan også dokumenteres med spørgsmålene og svarene – at den samlede virkning af fase 1 og fase 2 er, at vi rammer de høje indkomster hårdest, og de laveste indkomster bliver stillet bedre. Det fremgår af svarene på spørgsmål 46, 47 og 58. Vi havde for så vidt gerne set, når man nu har optrykt et skønsomt udvalg af spørgsmål og svar i betænkningen, at man også havde taget dette med, så man kunne få en mere rimelig belysning af det.

I øvrigt forbavser det os, at man ikke har ét ord – det gælder for så vidt også VS – om de særlige afskrivningsmuligheder, som man nu altså ikke længere kan indregne i socialindkomsten. Vi har forstået – det fremgår også af betænkningen – at man stemmer imod det hele, og det kan undre, at SF og VS ikke i det mindste på dette punkt kunne have sympati for forslaget, men sådan er det altså ikke.

[Erik B. Smith]

I øvrigt vil jeg gerne gøre opmærksom på, at man tilsyneladende fuldstændig forbigår, at der rent faktisk den 1. august 1981 vil ske en sænkning af taksterne på daginstitutionsområdet ud fra en gennemsnitsbetragtning for de løngrupper, vi her taler om. Det er også baggrunden for, at totalvirkningen af fase 1 og fase 2 er, at de dårligst stillede grupper får en lettelse, og at de bedre stillede grupper får en skærpelse.

VS har i sine mindretalsbemærkninger i betænkningen påstået, at det er lavtlønsgrupper og jævne indkomstgrupper blandt tjenestemænd og funktionærer, der skal betale 200 mill. kr. for en postuleret ligestilling i socialindkomsten. Til det er der at sige, at det allerede af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at den samlede besparelse, som altså også dækker højere indkomstgrupper, andrager 165 mill. kr., så tallet er mildt sagt noget misvisende.

Jeg vil gøre opmærksom på, at vi i forbindelse med fase 1 havde en indgående diskussion om, hvorvidt det var rimeligt, når man fjernede fradragsmuligheden for de private pensionsordninger, at ligestille arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger og tjenestemandspensioner hermed. Vi fandt dengang, at en sådan ligestilling var rimelig, og at det derfor var rigtigt at tilslutte sig det, forligspartierne havde ønsket, nemlig at gennemføre en ligestilling.

Der har i debatten været påstået, at der er en række utilsigtede virkninger. Til det vil jeg gerne sige, at altovervejende har man simpelt hen kunnet læse de oplysninger, der er kommet frem, i betænkningen fra embedsmandsudvalget. Hvis der imidlertid skulle vise sig helt utilsigtede virkninger på enkeltstående områder, har man faktisk 1½ år, eller rettere frem til 1. januar 1983, til at rette op på disse områder, og det er der vist heller ingen særlig grund til at antage at man ikke vil gøre.

Brixtofte (V):

Som sædvanlig, når vi behandler socialindkomsten, er vi i udvalget nødt til at stille mange, mange spørgsmål for at få belyst, hvorledes lovforslagene virker. Der er ikke i selve lovforslagene givet nogen redegørelse for virkningerne, og efterhånden som man får svarene på sine spørgsmål, kan man godt

forstå, hvorfor regeringen ikke indledningsvis i lovforslagene gør rede for virkningerne. Det er klart, at svarene på spørgsmålene og dermed belysning af, hvilke virkninger der bliver af disse lovforslag, ikke er rare for forslagsstillerne, herunder regeringspartiet.

Virkningen af dette lovforslag er, at det er de dårligst stillede lønmodtagere, der mister mest, medens de bedst stillede lønmodtagere enten ingenting mister eller kun mister meget lidt. Det er altså, ligesom da vi havde fase 1 af socialindkomsten, således, at det ikke er, som man ønskede, at det skulle se ud til at være Robin Hood, der har været på færde, men sheriffen fra Nottingham. Man tager fra de dårligst stillede, og man giver til de bedst stillede. Det er desværre virkningen af socialindkomsten som en helhed, at det er de dårligst stillede, der må betale, og de bedst stillede mister ingenting.

Lønmodtagergrupperne inden for dette område – her tænker jeg på det tillæg for pensionen, der nu skal lægges til socialindkomsten – er grupper som sygeplejersker, politibetjente, lavere funktionærer inden for det private erhvervsliv, der hører til de lavest lønnede lønmodtagergrupper. Det er disse grupper, der mister en række sociale ydelser, medens de bedst stillede grupper, departementschefer, direktører og andre, ingenting mister.

Det er virkningerne af dette lovforslag, og på den baggrund kan vi i venstre godt forstå, at alle lønmodtagerorganisationerne har vendt sig mod forslaget, lige fra LO til FTF, Dansk Sygeplejeråd og mange andre lønmodtagerorganisationer. Venstre er enig i den kritik, der har været rejst af, at forslagene rammer skævt og forkert, og venstre kan derfor godt forstå, at der er en samlet lønmodtagerfront over for disse forslag.

Ud over, at forslagene rammer så skævt inden for lønmodtagergrupperne, er det de dårligst stillede erhvervsdrivende, der bliver ramt af de ændrede regler for afskrivninger, og det er selvfølgelig logisk, for det er de dårligst stillede erhvervsdrivende, der modtager sociale ydelser, det er ikke de bedst stillede. Derfor kan det, når man på meget besynderlig vis ændrer reglerne for afskrivninger inden for socialindkomstlovgivningen, ikke undgå at være de dårligst stillede erhvervsdrivende, der bliver ramt.

[Brixtofte]

Det er altså sammenfaldende inden for lønmodtagergrupperne, inden for erhvervslivet og de selvstændige de dårligst stillede, der bliver ramt, og det kan vi ikke andet end være utilfredse med i venstre.

Hvis man ser det i sammenhæng med, hvad der tidligere er vedtaget, så var det folkepensionister og invalidepensionister med de laveste indtægter og herudover handicapområdet, der blev ramt.

Jeg kan ikke andet end ærgre mig over, at vi ikke fik ordentlig tid i sommer og nu til at kunne blive enige med en lang række partier om at ændre kriterierne for tildeling af sociale ydelser. Venstre vil godt være med til at angribe dette problem. Venstre kan godt se, at der er nogle problemer på dette område, men venstre har aldrig fået antydningen af en invitation til at deltage i en diskussion om, hvorledes vi kan udforme socialindkomsten i praksis. Det er selvfølgelig, fordi det var et led i et overordnet forlig, hvor nogle partier på forhånd var indforståede med indholdet, uanset hvilke urimeligheder der blev påvist under udvalgsarbejdet. Jeg synes, at det er beklageligt, at der ikke kunne være et stort flertal bag ændrede regler, herunder et nyt socialindkomstbegreb, som vi i princippet godt kunne tilslutte os; men på den måde, det er udformet, hvor det rammer de dårligst stillede overalt og ikke tager fra de bedst stillede, må vi konstatere, at det strider klart imod venstres grundholdning.

Til allersidst vil jeg sige, at ud over, at selve indholdet er dårligt, må vi konstatere, at der ikke er ordentlig tid til at gennemføre disse ting. Hvis vi ser tilbage på, hvordan man tidligere har gjort, når der er gennemført store og markante ændringer i vores sociallovgivning og andre dele af vores lovgivning, så ser vi, at man hver eneste gang har givet kommunerne og andre, der skulle administrere det, rigelig tid til at sætte sig ind i tingene. Denne gang er det – det viser også denne del – det rene lovjaskeri.

Agnete Laustsen (KF):

Ved et møde i Ålborg den 13. maj 1980 udtalte formanden for Sammenslutningen af sociale Udvalg bl. a.:

»Overvejelserne om et forslag til lov om socialindkomst har givet anledning til kuldegysninger.«

Efter at denne udtalelse er faldet, er ikke blot socialindkomstens første fase blevet vedtaget, men i dag er anden fase vedrørende pensionsindbetalinger og forskellige erhvervsfradrag allerede til tredje behandling og på forhånd sikret vedtagelse med regeringens og forligspartiernes stemmer.

Jeg tror, at kuldegysningerne på nuværende tidspunkt er blevet til forfrysninger helt ind til marv og ben, ikke alene for de administrative myndigheder, men også for den meget store del af befolkningen, som rammes af dette omfattende lovkompleks, som vi efter min mening må se i øjnene er godt på vej til at blive den nye skattepligtige indkomst.

Socialministeren har såvel i skrift som i tale gjort meget ud af at markedsføre sit seneste socialindkomstforslag så tillidvækkende og så sympatisk som muligt, idet hun i enhver debat – for så vidt som ministeren da overhovedet deltager i en sådan – har udtalt, at loven tilsigtede en mere retfærdig fordeling af de sociale ydelser. Nu hører politisk markedsføring desværre ikke under forbrugerbudsmændens område, ellers ville jeg have indklaget ministeren for urigtig og vildledende markedsføring. Få love rammer vel – selv efter de mest subjektive betragtninger – så uretfærdigt som loven om socialindkomsten, og det gælder både første og anden fase.

Takket være et allerede indgået forlig med 3 partier, som på forhånd har lovet støtte til lovforslaget, selv om det under udvalgsbehandlingen tydeligt har vist sig, at de mange og smukke ord om retfærdighed, ligestilling, besparelser osv. ikke har noget på sig, kan vi i dag ikke håbe på den forkastelse af lovforslaget, som venstre, konservative og fremskridtspartiet har foreslået, men må nøjes med at påvise, at det er et uretfærdigt makværk af en lov, flertallet nu agter at vedtage uden overhovedet at have gennemtænkt konsekvenserne.

Lovforslaget omfatter to indgreb, og socialministeren er i den henseende retfærdig, for hun rammer både erhvervslivet og lønmodtagerne. Som det første punkt: erhvervsdrivende kan ikke mere fratække henlæggelser til investeringsfond, varelageredskrivninger og forskudsafskrivninger. De skal samtidig indberette samtlige pensionsordninger for deres ansatte. Det er det, som i lovforslaget betegnes således: »Ordningen vil medføre et

[Agnete Laustsen]

vist merarbejde for arbejdsgiverne«. Omfanget af dette merarbejde lader flertallet dog hånt om, selv om de svar, vi har fået i socialudvalget, med al tydelighed viser, at der bliver tale om et meget betydeligt merarbejde. Forslaget skal have tilbagevirkende kraft i denne henseende fra 1. januar 1981, og det erkendes, at arbejdsgiverne derfor ikke kan bruge EDB ved deres indberetninger, men må foretage manuelle indberetninger. Meget enkelt og rationelt og virkelig en støtte til vort erhvervsliv, som allerede rigeligt plages med hoveriarbejde for det offentlige.

Socialministeren ved heller ikke, hvilke konsekvenser det vil få at afskære de erhvervsdrivendes afskrivninger og henlæggelser, men bemærker blot lakonisk, at det må bero på et skøn, da man ikke er i stand til at foretage beregning heraf. Ja men hvad forestiller man sig da med sådan en lov, når man fra flertallets side end ikke vil give sig tid til at indhente sagkyndige oplysninger, endsige prøve at ændre standpunkt, når der fremkommer væsentlige indvendinger? Ikke andet, end at dette socialistiske prestigeprojekt skal tvinges igennem her og nu, selv om det bl. a. af den førte pressedebat står klart, at langt ind i socialdemokratiets egne rækker hersker der tvivl om, hvorvidt der er tilslutning til ministerens nye retningslinjer for vor socialpolitik.

Forslaget om – af ligestillingshensyn, hedder det – at forhøje socialindkomsten for såvel privat som offentligt ansatte med værdien af deres pensionsordninger har mødt kompakt modstand hos samtlige lønmodtagerorganisationer, desværre bare lidt rigeligt sent. Allerede ved lovforslagets første behandling tog vi fra konservativ side kraftigt afstand fra det, idet vi påpegede, at det forhold, at man som led i sin ansættelse har en påtvungen pensionsordning og dermed en mindre løn, ikke gør ens disponible indkomst større. Tegner man privat en pensionsordning, kan man jo afstemme denne efter sine aktuelle økonomiske vilkår, men pensionsordninger som led i ansættelsesvilkår er, især for offentligt ansatte, noget ganske andet.

Socialministeren anfører i sin argumentation, at man må se på hele livsforløbet. Jeg tror, at dette filosofiske perspektiv er svært at fatte for f. eks. en sygeplejerske eller en politibetjent, og det er typisk disse kategorier,

som bliver ramt. Hvordan skal de pludselig kunne betale op til 4.000 kr. årligt mere for bl. a. institutionspladser til deres børn, fordi de, hvis de da ellers bliver 67 år, kan få pension? Ja, jeg spørger bare.

Hvorfor er det efter socialministerens terminologi retfærdigt, at man som pensionsberettiget lønmodtager først bliver beskattet – kan man vel kalde det – ved, at pensionsfordelen tillægges ens socialindkomst, dernæst beskattes, når pensionen kommer til udbetaling, og endelig for tredje gang beskattes ved, at eventuelle pensionstillæg, måske endda selve folkepensionen, bliver nedsat eller sår gar måske bortfalder? Det er efter udtalelser til pressen de senere dage noget af det, ministeren nu er ved at overveje.

Lovforslaget strider totalt mod, hvad vi fra konservativ side altid har gjort gældende, nemlig at man bør give et incitament til at spare op til sin alderdom, og at man i videst muligt omfang bør støtte, at hvert enkelt menneske gør sig uafhængigt af offentlige ydelser.

Socialministeren har med dette lovforslag såvel som med socialindkomstens første fase splittet dansk socialpolitik. Regeringen har sat sig som sin målsætning ikke at få en socialpolitik, men en socialistisk politik, og det konservative folkeparti må derfor undsige regeringens forslag.

Formanden:

Inden jeg giver ordet til hr. Pilgaard Andersen, skal jeg for en ordens skyld gøre opmærksom på, at man jo normalt ikke kan føre en sådan debat, uden at ministeren er til stede; men finansministeren fungerer som socialminister under denne debat.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg føler, at regeringen totalt kører med skyklapper på, når den sender sådanne lovforslag ud, som vi skal behandle her i folketinget.

Socialindkomstlovforslaget er et af de lovforslag, der er blevet kørt igennem folketinget og igennem socialudvalget. Vi har fået en række spørgsmål besvaret, og vi kan se, hvor uretfærdigt lovforslaget egentlig virker, men det har ikke ført til en ændret holdning fra regeringens side. Man havde besluttet allerede i forbindelse med socialindkomst 1, hvor-

[Pilgaard Andersen]

dan køreplanen skulle være, og den kører man frem efter, selv om der er opstået en lang række problemer lige fra det tidspunkt, hvor vi først blev præsenteret for selve begrebet socialindkomst.

Vi ved, at problemerne i forbindelse med socialindkomst 1 på nogle områder endnu ikke er afklaret. Man har endnu ikke fået at vide, hvordan det ligger med hensyn til betalingen for daginstitutioner. Det har man ikke fået klaret. Vi ved også, hvilken utilfredshed der har været ude i kommunerne vedrørende informationen. Nu begynder virkningerne af det, der her er sket, at komme. Det er de problemer, en lang række socialforvaltninger har i dag.

Man fortsætter med at fremsætte forslag om socialindkomst 2. Man kører frem på samme måde og indfører en række nye begreber, uanset at nogle af de begreber, som man kører frem med i lovforslaget, har tilbagevirkende kraft fra den 1. januar. Det tager man ikke hensyn til. Jeg synes, det er skandaløst, at man ikke kan tage hensyn til arbejdsmarkedet og de erhvervsdrivendes muligheder for at opfylde de love, som vi vedtager her i folketinget. Nu skal man rent manuelt opgøre de pensionsbeløb, som arbejds-giverne skal oplyse fra den 1. januar. Det er en af urimelighederne.

Fra fremskridtspartiets side har vi egentlig meget stor sympati for, at de højtlønnede, de velstillede, selv skal betale for nogle af deres sociale goder. Så langt er vi enige. Problemet er, at hele socialindkomstbegrebet skyder fuldstændig over målet. Det er netop ikke de grupper, man rammer. Nej, det er de små lønmodtagere, der ofte har en lille indkomst. Det er faktisk dem, der kommer mest i klemme.

Vi ved, at de handicappede er en af de grupper, som kommer i klemme ved indførelse af socialindkomsten. Vi ved, at en socialindkomst omkring 125.000 kr. vil betyde, at de vil få omkring 5.500 kr. ekstra i udgifter. Så må man spørge sig selv: er kristeligt folkeparti virkelig med til at gennemføre sådan et lovforslag? De plejer altid at være til stede, når man behandler de ting. Jeg må konstatere, at kristeligt folkeparti ikke ønsker at være til stede eller i hvert fald ikke er til stede. Jeg synes, det var relevant at få et svar fra dem på, om de virkelig er med på, at de handicappede skal rammes ved indførelse af

socialindkomst 2. Jeg synes, vi her har en illustration af, at det er socialdemokratiet, der kører det igennem, majoriserer det igennem; de små partier har bare at holde trit og retning og sige ja til de lovforslag, der bliver fremsat.

Vi ved også, at lovforslaget stort set kommer til at gå ud over de små, selvstændige erhvervsdrivende. CD plejer at være oppe på dupperne, når der tales om parcelhusejere og erhvervsdrivende. Her plejer de ellers nok at være med. Men i forbindelse med det foreliggende lovforslag har man accepteret, både at de erhvervsdrivende får en øget administration, og at de ikke mere kan fratække forsudsafskrivninger og varelagermedskrivninger. Var det ikke et punkt, CD burde være opmærksom på? Jeg synes, det havde været rimeligt, om CD havde gjort sin indflydelse gældende over for socialdemokratiet og havde fået ændret lovforslaget på de punkter, hvis de virkelig har reelle hensigter over for de selvstændige. CD har i hvert fald ofte sagt udadtil, at det er en kategori, CD ønsker at beskytte.

Hele begrebet socialindkomst er i sig selv uretfærdigt. Man havde nok forestillet sig her i samfundet, at vi stadig væk havde vore sociale ydelser; det har ligesom været nogle af de goder, man kunne se hen til. De goder er faktisk ved at smuldre væk. Det synes jeg giver anledning til betænkeligheder. Man har altid følt, at hvis man betalte sine skatter og derved betalte enhver sit, så havde man også mulighed for at få en pension, den dag man fyldte 67 år. Man har følt, at en pension var en menneskeret. Det er altså ikke givet læn- gere. Nu er det ikke en menneskeret. Også de mennesker, der har spinket og sparet alle deres dage, har man mulighed for at fravriste deres pensionsret.

Vi ved, at der i forbindelse med formueopgørelsen er nogle bestemmelser, der virker helt uretfærdigt, f. eks. inden for landbruget i dag. Ofte opgøres en landmands formue til et langt større beløb end den reelle værdi, men det tager man ikke hensyn til, når man opgør socialindkomsten. Jeg synes, det i sig selv er hamrende uretfærdigt, at man skal indregne en formue, der reelt ikke kan bruges, i socialindkomsten. Det har man heller ikke taget hensyn til.

Jeg er udmærket klar over, at hele lovforslaget er et udslag af nogle socialistiske ten-

[Pilgaard Andersen]

denser. Man vil ramme alle dem, som man omtaler som kapitalister – dem, der sidder på en forgældet ejendom, f. eks. Der er stadig væk lidt misundelse bag. Hvis man ikke rammer dem, får man i hvert fald muligheder for at udhule dem. Det er også noget af det, som jeg synes er urimeligt.

En anden ting, jeg er bange for omkring socialindkomsten, er, hvad begrebet skal bruges til på længere sigt. Er det en ny form for beregningsgrundlag, når man skal beregne skatter? Jeg er bange for, at det faktisk er tanken med det på længere sigt. Man kan livligt forestille sig, hvad det vil betyde. Det mener jeg også er et af de problemer, som vi skal erkende. Nu har man fået indført et begreb, der næsten kan bruges til hvad som helst. Jeg føler, det er hamrende uretfærdigt, at man kører frem med sådanne nye begreber, som efter min opfattelse virker fuldstændig uhensigtsmæssigt.

Det er også ud fra den betragtning, vi har haft et fuldstændig klart synspunkt vedrørende socialindkomsten. Vi vil gå imod forslaget. Det rammer de helt forkerte grupper i vores samfund. Hvis man ville være med til at ramme de rigtige, så havde man nok haft mulighed for at finde fremskridtspartiet på den fløj, men her rammer man de mennesker, der ofte sidder i klemme i dag. Det drejer sig bl. a. om folk, som har været så tåbelige at have en fast ejendom, og om nogle mennesker, der virkelig er virksomme ude i erhvervslivet. Det er nogle af de mennesker, der bliver ramt.

Vi stemmer så afgjort nej til forslaget. Det er ubegribeligt, at de små forligspartier kan acceptere sådan et forslag.

Birthe Nielsen (SF):

De to lovforslag, vi står over for i dag, har man desværre fra regeringspartiet ikke ønsket at ændre trods de meget store urimeligheder, som alle de beregninger, vi har modtaget, er et stærkt bevis for, og som også er påvist fra LO, FTF og repræsentanter for hele fagbevægelsen inden for de offentligt ansatte og funktionærgrupperne. Det drejer sig her om 1,6 mill. lønmodtagere, som har gjort fælles front mod disse lovforslag vedrørende socialindkomstens fase 2, som vi har til behandling her i dag. Det har de, fordi man nu vil til at indregne de arbejdsgiverad-

ministerede pensionsbidrag for tjenestemænd og funktionærer. Efter disse forslag skal de ikke-disponible pensionsbidrag på tilsammen 12 pct. af lønnen plus ATP-indbetalinger tillægges for alle lønmodtagere. Det drejer sig om 432 kr. pr. lønmodtager, altså for ægtepar det dobbelte.

Denne øgede velstand, som kun eksisterer på papiret, betyder bl. a., at en enlig forsøger med to børn, som tjener 80.000 kr. om året, f. eks. en sygehjælper, mister 4.000 kr. i faldende boligsikring og forhøjet betaling for daginstitutionsplasser. Vi har hørt om, at postbudet og hans kone – det har man kunnet læse i alle landets aviser – med en indtægt på 106.000 kr. tilsammen mister det samme beløb som den enlige mor, der har en indtægt på 80.000 kr. Hvis vi ser på en anden indtægtsgruppe, f. eks. en pædagog, det vil sige mellemgruppen, vil en enlig forsøger, som har endnu større forsørgerbyrder, miste 4.500 kr. Det er nok i den lønningsramme, man mest rammer lønmodtagerne. Det er også vist i mange udregninger fra de organisationer, der netop organiserer disse mennesker. Det drejer sig bl. a. om sygeplejeorganisationerne, og det drejer sig om flere inden for FTFs område.

Socialindkomsten rammer de lavestlønnede hårdest, idet det er indtægter, der ligger netop mellem 60.000 kr. og 120.000 kr., der bliver hårdest ramt ved denne anden fase af socialindkomsten. Jeg har meget svært ved at se den højt besungne retfærdighed, der hele tiden er blevet talt om fra socialministerens side.

I den forbindelse skal jeg også nævne, at jo flere børn en familie har, jo hårdere rammes den, og at lejere rammes hårdere end ejere, bl. a. på grund af boligsikringen, der bliver nedtrappet.

Dette forslag betyder en besparelse for de offentlige kasser på ca. 200 mill. kr. Disse penge skal hentes hjem ved, at man i særlig grad belaster disse lønmodtagergrupper og især børnefamilierne. Men de unge går heller ikke fri. Af de unge mellem 18 og 21 år, der i dag modtager stipendiestøtte, vil ca. 18.000 helt eller delvis få beskåret denne stipendiestøtte. Andre unge, det drejer sig om de 17-18-årige, får ungdomsydelse i dag. Det er i forvejen en ydelse, der kun opnås ved en lav socialindkomst, men ikke desto mindre viser det sig, at der er 8.000 unge i denne kategori,

[Birthe Nielsen]

der mister ungdomsydelsen. Det er især den i forvejen udsatte gruppe, der netop på grund af den store ungdomsarbejdsløshed og på grund af manglende uddannelsesmuligheder bliver ramt. Det rammer dem, der ligger inden for de laveste lønrammer.

Forslagene strider i allerhøjeste grad imod formålsparagraffen i loven om socialindkomst. Jeg vil gerne have lov til at citere her, hvad der står:

»Fastsættelsen af socialindkomsten har til formål at udtrykke det økonomiske behov efter indkomst- og formueforhold i forbindelse med modtagelse af offentlige ydelser.«

Det aktuelle økonomiske behov er ganske uafhængigt af, om man kan få pension, når man er 67 år. Den pension ser man ikke, før man går af med pension. Derfor kan den ikke medregnes som et udtryk for det økonomiske behov efter indkomst i den nuværende situation. Hverken de indbetalte bidrag eller pensionstilsagn kan på nogen måde siges at forbedre den enkeltes økonomiske situation på det tidspunkt, vi snakker om her, og socialindkomstbegrebet vil altså efter disse forslag ikke udtrykke noget som helst økonomisk behov.

I 1975 foretog socialforskningsinstituttet en undersøgelse, der påviste, at ca. 30 pct. af børnefamilierne tilhørte lavindkomstgrupperne. Dengang i 1975, altså for 6 år siden, satte man grænsen ved 60.000 kr. Da den sygehjælper, man rammer nu, tjener 80.000 kr., synes jeg, det er et meget godt bevis på, at det netop er lavindkomstgrupper, man her rammer. Det er lige præcis dem, man rammer ved disse to lovforslag.

Både børnekommissionen og forskellige udvalg, som er nedsat af regeringen, har netop fremhævet, at man skulle finde midler til at støtte enlige eller børnerige lavindkomstfamilier, fordi det er i denne gruppe, at børn har særligt behov for støtte. Derfor er det ganske urimeligt, at man rammer disse familier ved forhøjede betalinger for daginstitutionsplasser, ved boligsikring og også i nogle tilfælde ved børnetilskuddet, hvor grænsen dog er sat noget højere oppe i forhold til indkomsten. Men alle disse gode rapporter har åbenbart ikke nogen som helst betydning for, at man nu i dag vedtager disse to lovforslag, som netop rammer disse grupper.

Jeg er helt uenig med hr. Erik B. Smith, når han siger, at det ikke er disse grupper,

man rammer, når man ser det i forhold til første fase af socialindkomsten. Det er det, og det har vi fået masser af beregninger på i udvalget. Vi har derimod ikke kunnet få at vide, hvad de 200 mill. kr. skulle bruges til. Hvis man virkelig ville gøre noget godt med de 200 mill. kr., så kunne man jo have foreslået det. Ingen bliver stillet bedre ved disse to lovforslag. Det er teknokratisk-bureaukratiske udregninger, der ligger bag hele socialindkomsten, og man har ikke ønsket at rette op på disse urimeligheder.

Det er rigtigt, hvad hr. Erik B. Smith sagde – det er det eneste, jeg vil give ham ret i i hans ordførertale – at det var venstre, der foreslog, at man skulle indregne pensionerne for lønmodtagerne. Det tog man lynhurtigt til sig i regeringen og lavede egentlig venstres forslag. Derfor er jeg enig med hr. Erik B. Smith i, at det er hykleri fra hr. Brixtofte, når han heroppefra står og hælder vand ud af ørerne, for han har selv været med til at stille dette forslag, som han nu vil stemme imod i dag sammen med sit parti.

Forslaget har intet med socialisme at gøre, tværtimod, det er lige det modsatte, fordi man rammer de dårligst stillede. Der er overhovedet ingen forsvarlig målsætning i denne socialindkomst. Det er det rene bureaukrati, teknokrati, og det rammer forkerte mennesker. Med disse lovforslag, som regeringen og forligspartierne nu vil vedtage i dag – ganske vist med et meget lille flertal – gør man vores sociale system endnu mere uretfærdigt, end det er i forvejen, og man gør det til private problemer for den enkelte og til et stort problem for de dårligst stillede.

Det, man nu gør med denne socialindkomst, er at gennemføre nogle asociale besparelser, som blokerer for det, der kunne være en egentlig løsning, nemlig et bedre skattesystem og en rente- og boligreform ud fra en kollektiv ansvarlighed. Så kunne vi begynde at tale om retfærdighed.

Vi skal ikke tro, at vi ligger særlig smukt placeret, hvad angår økonomisk støtte til børnefamilierne. Hvis vi ser på, hvordan det ser ud i EF-landene, ser vi, at det faktisk kun er Irland og Italien, der ligger ringere end vi med hensyn til økonomisk støtte til børnefamilier, når det drejer sig om børnetilskud, hvis vi ser det i forhold til gennemsnitsindtjeningen.

[Birthe Nielsen]

De grupper, der her rammes, er nogle grupper, der i forvejen har haft de største nedgange i disponibel realindkomst i de senere år. Jeg finder, at det er en ny måde at føre indkomstpoltik på, og jeg finder, at det er smadderasocialt.

Aase Olesen (RV):

Ved førstebehandlingen af dette lovforslag var forskellige ordførere meget bekymrede over, at man nu, som de sagde, ville jage dette lovforslag igennem til vedtagelse inden jul. Nu er vi altså kommet hen i slutningen af januar, og alligevel taler man om, at det bliver jaget og jasket igennem. Jeg ved ikke, hvor mange måneder man har haft den betænkning, men i hvert fald må denne snak snart høre op. Jeg ved ikke, hvor længe vi skal behandle lovforslag for at tilfredsstille dem, der snakker om jageri og lovjaskeri. Jeg synes, man skulle prøve at begrænse brugen af de ord til tidspunkter, hvor der virkelig er behov for dem.

Jeg lyttede med meget stor interesse til venstres ordførers tale her i dag. Jeg har i anledning af, at vi skulle have denne debat i dag, prøvet at se igennem, hvad venstre egentlig har sagt i denne sag, både da vi behandlede første fase, og da vi havde første behandling af denne anden fase. Så sent som den 2. december 1980 under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 92, altså om indførelse af de arbejdsgiveradministrerede bidrag i socialindkomsten, sagde hr. Brixtofte – jeg citerer fra folketingets forhandlinger 1980–81, sp. 3467:

»Hvad angår lovforslag nr. L 92, er det bekendt, hvilken holdning venstre har til den del, der angår pensionsområdet, så det ikke er nødvendigt at gentage kritikken af den lov, der blev gennemført.«

Og så kommer det:

»Vi værdsætter, at socialministeren her har lyttet til vores kritik og nu prøver at rette op på en af de mange skævheder, der er i socialindkomsten.«

Jeg forstår, at grunden til, at venstre nu ikke mere værdsætter socialministerens ønske om at rette op på skævhederne, er, at venstre er fornærmet, venstre er ikke blevet inviteret til forhandlinger om socialindkomsten. Well, det kan man så også føre politik på; det må vi lade venstre om. Jeg minder blot om, at

både venstre og konservative førte lange forhandlinger med regeringen på et tidspunkt, hvor man førte forhandlinger om den samlede økonomiske politik, og at socialindkomsten lå på bordet dengang.

Når man hører om den voldsomme kritik fra den anden side – jeg tænker her på SFs betænkingsbidrag og det indlæg, der lige har været holdt her forud for min tale – så må jeg nok sige, at det forekommer meget besynderligt, at man slynger om sig med tal og udelukkende taler om den anden fase, trods det, at vi har givet os tid til i socialudvalget nøje at få gennearbejdet, hvad dette forslag betød, og hvad det betød set i sammenhæng med første fase. Der henvises til, at 1,6 millioner lønmodtagere har protesteret. Jeg ved ikke, om de 1,6 millioner lønmodtagere ligesom SF åbenbart foretrækker at bibeholde den skattepligtige indkomst som grundlag for tildeling af sociale ydelser. Hvis de gør det, så ved de ikke deres eget bedste.

SF taler om en rente- og en boligreform. Ja, det kunne vi alle sammen godt ønske os. Det berører blot ikke de områder, vi nu har rettet på. Jeg tror ikke, at vi er ved vejs ende med socialindkomsten. Det er der vel ingen der mener, og vi ønsker alle, at der skal ske noget på de områder, men hvis vi laver en rentereform, berører det ikke de ting, vi nu laver om på.

Ved at stemme imod dette forslag fortsætter man med at give tilskud til de mennesker, der via store nedskrivninger, via store henlæggelser til investeringsfonds osv. kan bringe deres skattepligtige indkomst ned, så de dermed kan få sociale ydelser. Det er åbenbart det, SF og VS gerne vil have, når man gerne vil bevare de regler, vi har i dag.

Må jeg sige lidt om de eksempler, der har været kørt i pressen, og som nu også har været nævnt her: det stakkels postbud og hans kone, der tjener 25.000 kr. Jeg tror ikke, der findes noget eksempel, der har været skamret i pressen som dette eksempel. Hvad er så sandheden om det? Der er altså tale om en familie, der arbejder, én heltidsarbejdende og én halvtids-. Man har spurgt: hvad vil der ske, hvis de skal have deres børn fuld tid i henholdsvis en vuggestue og en børnehave? Sådan kan man godt stille det op, men så glemmer man at referere til det svar, vi fik fra socialministeriet, da vi spurgte: hvor mange mon det dog kan dreje sig om, der

[Aase Olesen]

indretter sig sådan? Ja, man ved det ikke nøjagtigt, men man skønner, at det i alt på landsbasis vil dreje sig om 500-1.000 familier. Altså: en 3-4 familier pr. kommune i dette land har indrettet sig så specielt.

Skulle det så være umuligt, når vi nærmer os året 1983, hvor vi kan skønne noget mere realistisk, end vi kan i dag, at vi herinde kunne finde frem til at samle de eventuelle sammenstødsproblemer op, der måtte komme? De kan komme, det skal jeg gerne indrømme. Der er ingen, der tror, at man kan lave nøjagtige skøn fra i dag og så frem til 1983. Der er gentagne gange sagt fra regeringens og forligspartiernes side, at dette forslag ikke er et decideret spareforslag, men et fordelingspolitisk forslag, og der vil altså være midler til at rette på eventuelle sammenstødsproblemer. Det er også blevet sagt fra forligspartiernes side.

Når vi heroppefra i dag har hørt, at dette er den rene, skinbarlige socialisme, og at man derfor endelig må stemme imod det, og på den anden side hører, at dette er noget af det mest asociale, man nogen sinde har set, så vil jeg spørge, om disse partier, der udtaler sig sådan, tror, at de gavner den politiske debat. Hvorfor siger man dog ikke ligeud, at det er af rent og skært taktiske grunde, man ikke vil være med til det? Hvorfor er der ingen, der har stillet ændringsforslag? Hvorfor stiller venstre og konservative ikke ændringsforslag om at bevare fradragsmuligheden for de store investeringsfondshenlæggelser og de store afskrivningsmuligheder, og hvorfor stiller SF ikke forslag om at tage pensionsbidragene ud af lovforslaget? Så kunne vi dog have set, hvad det var, man ville. Hvad gør man? Man lader være, for så kan man heldigvis stemme mod det hele, vasker sine hænder og have rene og pæne hænder og gå ud og sige, at det, vi laver, er noget lovjaskeri.

Jeg tror, at det mere end noget afslører, hvad det er, vi har at gøre med her.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil godt have lov til at svare fru Aase Olesen med hensyn til det, der blev sagt om skat og sådan noget. Det, jeg sagde, var, at man ikke kan snakke om en disponibel løn, når det drejer sig om at tillægge et fiktivt

beløb, beregnet i forhold til en pension, som man ikke har. Man lægger en ekstra indkomst oveni, som ikke giver vedkommende nogen forbrugsmulighed. Derfor synes jeg, det var helt forkert, hvad fru Aase Olesen sagde.

Vi er enige om, at vi skal have en anden skat, og det nævnte jeg også. Men det, jeg nævnte, som fru Aase Olesen åbenbart havde misforstået, er, at her opererer man med en ekstra reallønstigning for nogle mennesker, som ikke engang har mulighed for at forbruge noget af den pension. Den får de jo først, når de er 67 år. Man lægger en ekstra skat på i form af et ekstra beløb på den disponible løn, og det er det, jeg synes er fantastisk. Det synes jeg fru Aase Olesen kom let og elegant hen over. Det er det, det drejer sig om. Man straffer nogle bestemte mennesker, fordi de har en pension, som mange af dem ikke engang har mulighed for at vælge om de vil have eller ej. Det er de tvunget til, i hvert fald er tjenestemændene. Også for mange andre, der er ansat inden for den offentlige sektor, gælder det, at pensionen er et led i en overenskomst, hvor de har fået disse goder. Nu bruger man det og siger, det skal lægges til grund for en socialindkomst, selv om der ikke er tale om nogen som helst indtægt. De penge ser man først, når man er 67 år, hvis man lever så længe. Det er jo ikke engang sikkert.

(Kort bemærkning).

Brixtofte (V):

Fru Aase Olesen må være meget langt ude på den tynde is, siden hun skal argumentere, som hun gør. Hvis fru Aase Olesen kunne huske debatten, ville hun vide, at vi stillede forslag om ligestilling af disse pensionsordninger i en helt anden sammenhæng, hvor man ikke havde den betalingsskala for daginstitutioner, som nu er gældende, hvor man holdt folkepensionister og invalidepensionister udenfor, og hvor man indførte en kontantvurdering for fast ejendom, altså en helt anden sammenhæng. Men i denne sammenhæng virker disse forslag ganske, som jeg nævnte, som om det var sheriffen fra Nottingham, der havde lavet forslagene, idet de rammer de dårligst stillede.

Fru Aase Olesen siger: ja men det eksempel med postbudet og konen, der tjener

[Brixtofte]

25.000 kr., findes der måske kun – måske, læg mærke til det! – måske kun 500–1.000 eksempler på. Ja men så findes der mange andre eksempler, hvor vedkommende tjener 50.000 kr. eller 60.000 kr. eller 40.000 kr., og lægger vi det sammen, findes der masser af eksempler, mange tusinder. For øvrigt: er det så afgørende, om en uretfærdighed rammer 500 eller den rammer 5.000?

Formanden:

Jeg går ud fra, at jeg er en af de få, der ikke kender omtalte sherif rigtig nøje.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

En kort bemærkning først til hr. Brixtofte: nej, naturligvis er en uretfærdighed lige stor, hvad enten den rammer 5.000 eller 500, men vores muligheder for at finde den og rette op på eventuelle skævheder bliver nu altså nemmere, hvis det drejer sig om få tilfælde.

Det andet, jeg vil sige til venstre, er, at jeg ikke fik noget svar på, hvorfor venstre den 2. december så varmt takkede ministeren for dette forslag, og det var bestemt ikke i nogen anden sammenhæng, det var lovforslag nr. L 92.

Til SF vil jeg gerne sige: det er rigtigt, at man ikke råder over de pensionsbidrag, man har indbetalt. Det gør selvpensionister heller ikke. Man kan ikke råde over de bidrag, man indbetaler. De er trukket fra i indkomsten på nøjagtig samme måde som det fiktive beløb, vi nu tillægger tjenestemænd. Der bliver ikke indbetalt noget. Det betyder også, at det i praksis er trukket fra lønnen. Det har aldrig nogen sinde figureret på selvangivelsen, og dermed er det skattefrit.

(Kort bemærkning).

Brixtofte (V):

Jeg er ked af, at fru Aase Olesen ikke forstår ironi. Når jeg den dag takkede for forslaget, var det ment ironisk.

Formanden:

Det kan måske ses i fortrykket. (Munterhed).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er lidt skuffet over debatten her i dag. Jeg havde ventet mig langt mere, men jeg har selvfølgelig forklaringen: der mangler ca. 50 postbude, 30 sygeplejersker og 35 politibetjente på tilhørerpladserne. Så ville der nok have været noget mere gang i denne debat, sådan som vi oplevede det, da vi talte til rullestole herinde i første omgang. Men det må vi altså undvære i dag. Så bliver tonen jo lidt neddæmpet. Det tjener sagen måske også nok en hel del på.

Ingen centrum-demokrat af de mange, der sidder her i folketinget, vil bestride, at vi fra starten var betænkelige. Vores betæneligheder er ikke blevet større, de er blevet mindre, efterhånden som vi har hørt på debatten og set, hvad der er kommet frem. Vi kan altså ikke blive særlig forbavsede over, at de velhavende her i landet, som ikke har gnist af chance for at få sociale ordninger, ikke rammes af dette. Det kan altså ikke bedrøve os så forfærdelig meget, for vi har da aldrig drømt om, at de skulle kunne rammes af det. Det kan altså ikke være nogen stor, ny opdagelse for os.

At socialdemokraterne fører en forfærdelig socialistisk politik derved, at de søger at gennemføre noget, som samtlige lønmodtagerorganisationer nærmest er imod, kan altså heller ikke gøre os helt forskrækkede over de fantastiske socialistiske virkninger, det her kan få.

Endelig: når blot man kan huske en lille smule tilbage, husker man jo fortidens synder. Jeg husker nok den situation, vi var i, da vi sad med en Hartlingregering og skulle forsvare nogle forslag til besparelser, som fik folk til at møde i hundredtusindvis herude på Slotspladsen og fik skabt strejker rundt omkring på arbejdspladserne og fik socialdemokraterne til at bruge en argumentation, der var lige så usaglig som den, der føres frem nu.

Alt det skal man have med i betragtning, og så siger man til sig selv: hvad er alt det her for noget? Er sandheden ikke den, at der er mennesker her i landet, der har talt besparelser, så vi efterhånden var ved at få ondt i ørerne og måtte sige: kan der virkelig spares så meget? Nu vil de samme mennesker fortælle borgerne, at man kan spare, uden at det gør ondt nogen steder. Staten skal ikke udbetale, kommunen skal ikke udbetale, men der er ingen mennesker, der kommer til at mær-

[Erhard Jakobsen]

ke det, hvis der blot sad nogle geniale mennesker i regeringen og ikke sådan nogle, som der nu sidder, helt forskellige fra dem, der sad for 1½ år siden, hvor man jo altså glemte at tage det her op, selv om man havde god tid til det. Da kom genialiteten ikke frem, men nu er den der altså, og nu er man altså i stand til at gennemføre noget, som ikke gør ondt nogen som helst steder, ikke blot de smålapperier af besparelser, der er tale om her, nej, 4 mia kr. mere, 6 mia kr. mere kan man lave, uden at der nogen steder vil være noget af kritisere.

Det, jeg vil sige med det, er, at alt selvfølgelig er, som det altid har været, at når man kan køre frihjul, er der ingen grænser for, hvad man kan fremføre af kritik mod andre. Der er ikke tvivl om, at der kan være masser af kritisere i det her. Det er kritisabelt at spare, men det er nederdrægtig nødvendigt, og det er altså det, centrum-demokraterne bare vil støtte. Det gjorde vi og fik ingen tak for det, da det var Hartling, der havde styret. Vi venter heller ikke nogen tak for det nu. Vi er heller ikke blandt dem, der har råbt højest, når det gjaldt om at skaffe besparelser, men vi erkender, at det vigtigste for os er under-skuddet på betalingsbalancen, og det har ikke meget at gøre med, om man uddeler større eller mindre sociale ydelser. Men under-skuddet på statens budget har noget med det her at gøre, og det er dér, vi er nødt til at stemme for ting, der er ubehagelige. Da den sociale ordening er meget indviklet, er det helt uundgåeligt, at man også dér kommer til at ramme noget, som den ene eller den anden vil finde uretfærdigt.

Men i det store og hele er dette her en nødvendighed, og jeg kan kun rose den socialdemokratiske regering for, at man har det mod, at man tør fremsætte forslag, som i hvert fald ikke er i partiets klasse-mæssige interesse, men som nærmest må siges at være det modsatte.

Det er i den ånd, det er fremsat, vi også ønsker at støtte forslaget. Det er ikke for at udtrykke begejstring for hver enkelthed, for det har regeringen vel heller ikke en stor del af.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Det er lige til hr. Erhard Jakobsen. I meget store vendinger har du jo for vane at forsøge på at dreje mediet. Hvad har CD ærligt talt gjort for, at hele socialindkomstlovsfor-slaget blev ændret? Har I forsøgt på at ændre noget for de mindre erhvervsdrivende? Har I forsøgt på at ændre noget med hensyn til afskrivninger? Det kan ikke hjælpe noget, du står her og kommer med store floskler, hvis der ikke er noget indhold i det. Det er nødvendigt, vi får helt konkrete ting ud af det.

Du talte om, at I har haft store betænkeligheder med hensyn til det sociale. Jamen hvis der skal ændres noget konkret på dette område, skal man også komme med nogle konkrete forslag i stedet for at sige, at man også har været meget imod det.

Jeg vil gerne vide: har I gjort noget?

Formanden:

Jeg vil nødig være kommaretter i en lidenskabelig debat, men jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at man strengt taget ikke må tale direkte til medlemmerne.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Nu forsøger hr. Erhard Jakobsen på sin sædvanlige, stilfærdige måde at fortælle os, at CD går ind for dette forslag, fordi de ønsker besparelser, og at det er den eneste grund til, at hr. Erhard Jakobsen og CD vil stemme for det. Så vil jeg dog lige sige til hr. Erhard Jakobsen, at hvis han overhovedet havde læst bemærkningerne til lovforslaget, ville han have set, at der står – det er til 1. fase:

»Selv om lovforslaget indebærer besparelser, er formålet dog først og fremmest en mere retfærdig fordeling af ydelserne.«

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er naturligvis enig i, at formålet med dette specielle lovforslag set i relation til det, der allerede er kommet, mere er at ligestille nogle grupper, men den samlede plan går selvfølgelig ud på at spare, og det var det, jeg talte om.

Selvfølgelig har vi søgt at varetage netop nogle af de interesser, der er blevet talt om her, men det gør man ikke ved at sidde et

[Erhard Jakobsen]

eller andet sted nede i salen og protestere. Det gør man ved at gå med ind i nogle forhandlinger. Akkurat som venstre gjorde det, da de gik i regeringssamarbejde med socialdemokraterne og vi i modsætning til fremskridtspartiet og de konservative roste venstre for, at de gjorde det, og ikke bebrejdede dem det. Men nu får vi altså den tak, som venstre synes vi har fortjent: nu skal vi altså høre for, at vi går ind i et sagligt arbejde, som de gjorde det dengang. Fremskridtspartiet har ingen grund til hverken at give eller modtage tak, for de er aldrig gået ind i noget som helst sagligt samarbejde, undtagen med centrum-demokraterne, og det må de gerne få tak for, men det var på et andet felt.

Tyroll VS):

Jeg skal første beklage, at vores ordfører i denne sag ikke kan være til stede her i dag, men er optaget af møder uden for huset, og dernæst vil jeg sige, at jeg synes, det er meget passende, at det er finansministeren, der er til stede fra regeringen, for det er mere finanspolitiske stramninger og den slags ting, end det er socialpolitik, det drejer sig om her.

VS har ved førstebehandling og andenbehandling og i betænkningen påpeget det helt absurde i, at arbejdsgiveradministrerede pensionsindbetalinger, som den enkelte lønmodtager ikke ser skyggen af i dag og måske aldrig kommer til at se, nu skal medregnes som grundlag for de sociale ydelser, den enkelte kan modtage.

Det har da også været uhyrlige argumenter, der har været drevet i marken af socialministeren for at finde en eller anden passende argumentation for dette, noget med, at man skulle se på, at der her er tale om nogle lønmodtagere, der er bedre stillede set over et helt livsforløb. Men det kan jo anfægtes på forskellig måde, som det allerede er blevet. Når de overhovedet at få disse ydelser? Lever de så længe? Der er endda også nogle offentligt ansatte med disse pensionsydelser, som måske ikke når at være så lang tid ansat, at de får disse pensionsydelser. På den måde kan man altså spørge sig, om de overhovedet kommer til at se de midler, som altså nu skal være med til at begrænse de ydelser, de kan få, og dermed altså i allerhøjeste grad indskrænke deres forbrugsmuligheder.

Det er der sagt meget om, så det skal jeg ikke gå videre i. Der er også sagt en hel del om de eksempler, som er optrykt i betænkningen, og som viser, hvordan det rammer hårdt. Det er et udmærket bevis på, at det er lavindkomstgrupperne, de beskedne indkomstgrupper, der rammes allerhårdest af disse indgreb.

Dernæst vil jeg tage lidt fat i hr. Erik B. Smiths bemærkninger om, at VS ikke i sit betænkningsskildring har vist nogen sympati for de foreslåede indgreb mod de særlige afskrivningsmuligheder. Nej, for vi har adskillige gange udtalt, at vi mener, disse spørgsmål skulle gribes an på en helt anden led, at det ikke er igennem socialindkomstbeholdningen osv., man skal foretage disse indgreb, men at det er igennem skattepolitikken, det fup og de fiduser, som kan laves via afskrivningsregler og meget andet i skatteverdenen. Det er dér, man burde gribe ind. Det er dér, man burde foretage nogle drastiske indgreb, og jeg tror, langt de fleste i lønmodtagerkredse mener, at det er dér, der burde have været grebet ind, og ikke igennem det, man nu kommer med her, men dér har vi jo ikke set socialdemokratiet. Vi får disse elendige virkninger af de indgreb, man nu vil lave, fordi man ikke har villet rette op på de egentlige skævheder, som er årsag til fremkomsten af de problemer, man vil behandle her. Det synes jeg vi skal tage fat på i første omgang, og det fjerner selvfølgelig totalt grundlaget for de ting, hr. Erik B. Smith her siger, og er også begrundelsen for, at vi tager så kraftigt afstand fra indholdet i disse forslag.

Det er blevet sagt, at en del af den dokumentation, der foreligger, eksemplet med et postbud, der har en årsindtægt på 85.000 kr. og en ægtefælleindtægt på 25.000 kr., to børn i daginstitution og en lejlighed til knap 1.500 kr. pr. måned, at dette eksempel er blevet skamredet, men det skal nu alligevel tages frem igen. For den familie vil forslagenes gennemførelse betyde en merudgift på 3.842 kr. om året, og så kan man begynde at spekulere på, hvilke muligheder disse indkomstgrupper har for at hente disse penge hjem igen. De får en merudgift på 320 kr. om måneden, og for at hente disse 320 kr. hjem skal et postbud gerne tjene 640 kr. mere om måneden for at kunne klare de samme udgifter som hidtil.

[Tyroll]

Her synes jeg det er passende, at vi har finansministeren, for der er jo gjort en hel del indsigelser over for disse ting fra en række faglige organisationer, og jeg hørte ikke én eneste kommentar fra hr. Erik B. Smith i den anledning. Der var overhovedet intet om den indsigelse, der gik ud på, at man skulle udskyde dette, indtil man havde fået disse drøftelser. Det blev ikke berørt med ét eneste ord, og det bliver det måske heller ikke; vi er efterhånden vant til, at man bare negligerer den slags.

Men når vi nu har finansministeren, kunne man passende spørge: får de forskellige indtægtsgrupper mulighed for at hente disse penge ind i den kommende overenskomst? Får de mulighed for at få de forbedringer? Man tvivler jo meget, når man har hørt, at regeringen ikke engang vil give det lønefterslæb på 8,5 pct., som de pågældende grupper har opsparet, at der højst bliver tale om det magre beløb, som socialdemokratiet har fået manipuleret igennem under de decentrale forhandlinger, fordi man har folk til at sidde og styre tingene dér, altså at der højst bliver tale om at give et tilsvarende beløb, og så har vi hørt et eller andet om 3,3 pct., men det dækker jo intet i forhold til dette.

Hvis man skal tage indsigelserne fra de faglige organisationer alvorligt – og det mener jeg man skal – så må de også selv gøre det, og så bør de faktisk sige, at der med hensyn til socialindkomsten ikke kan være tale om at sælge ud af de overenskomstkra-
v, der er rejst. Der kan ikke være tale om at lande på noget, der er mindre, end at de får dækket det totale lønefterslæb ind. Jeg håber så sandelig, at de tager sig selv alvorligt og står fast på disse krav og endda stiller yderligere krav i forhold til det, de ser her.

Socialdemokratiet er fuldstændig ligeglad med de faglige organisationers indsigelser imod dette indgreb, og derfor står der selvfølgelig også nogle borgerlige partier og er evigt lykkelige, fordi socialdemokratiet her har påtaget sig at gennemføre deres politik på tværs af lønmodtagerorganisationernes interesser. Det vil jeg meget gerne høre noget mere om.

De eksempler, der er taget frem, er fra radikal side forsøgt gendrevet med påstanden om, at det ikke drejer sig om så mange, der som postbudet har deres børn i fuldtidsdaginstitution osv. Nej, det kommer måske til at

dreje sig om endnu færre, for den måde, hvorpå man laver betalingsordningerne på daginstitutionsområdet, vil efterhånden bringe lønmodtagerne i den situation, at det ikke kan svare sig, ja, at det bliver en direkte økonomisk bet for dem at have deres børn i daginstitution hele dagen. Selv om de måtte ønske det, og selv om det kunne være gavnligt for børnene at være i disse institutioner, vil man altså i allerhøjeste grad forsøge at modvirke det. I budgetredegørelsen for 1980 siges det, at man kunne tænke sig at lave om på betalingsordningerne, således at der skal betales for det antal timer, børnene er i daginstitution, således at der i den betaling, det drejer sig om, var et vist incitament for en halvtidsarbejdende til at tage sit barn ud af daginstitutionen den sidste tid. Det kan godt være, det bliver svært at påvise, at det rammer reelt, fordi der altså oven i virkningerne af dette lovforslag kommer adskillige andre virkninger af de indgreb, som man ligesom går og lurer med fra regeringens side, efter at man har fået overenskomsterne i hus. Det kan altså godt være, det bliver rigtigt, men det er ikke, fordi det er i overensstemmelse med lønmodtagernes interesser, at det bliver rigtigt. Derfor kan jeg ikke se, at de indvendinger, man her kommer med fra det radikale venstre, overhovedet har noget på sig.

Da jeg forstår, at vi også her kan behandle lovforslag nr. L 93, vil jeg sige, at de 15 mill. kr., der spares på ungdomsydelserne, rammer en gruppe unge, der i forvejen har helt utroligt dårlige muligheder for at klare sig økonomisk. Det er typisk enlige forældre, der får ungdomsydelser til deres børn på 16–17 år, og det er de børn, der ikke har noget fast job, fordi en indtægt fra et job eller en læreplads ganske enkelt afskærer dem fra at kunne komme i betragtning, når der tildeles ungdomsydelser. Ifølge ministeriets vurdering vil anden fase af socialindkomsten komme til at berøre 7.000–8.000 unge på ungdomsydelser.

For gruppen af 18–21-årige slås det desuden fast i ministeriets besvarelse, at 2.000–3.000 unge i denne aldersgruppe helt vil miste stipendiestøtten, mens 10.000–15.000 vil få den beskåret. Dog mener ministeren, at en række af disse unge vil kompensere tabet af stipendiestøtten gennem optagelse af studielån. Man skal virkelig være noget af en hård negl for at mene, at det er rimeligt, at unge i 18–21 års alderen, blot

[Tyroll]

fordi deres forældre har en arbejdsgiveradministreret pensionsordning, skal fratages stipendiestøtten og tvinges til at optage studielån til en bankrente på ca. 20 pct. Det skal nok forbedre de unges muligheder for at få en uddannelse, at deres forældre måske engang får en ekstra pension oven i folkepensionen.

Til sidst skal jeg blot sige, at jeg inderligt håber, at alle de mennesker, der bliver ramt af anden fase af socialindkomsten, vil kræve forligspartierne til ansvar for denne politik, ikke bare her på folketingsplan, men rundt omkring i kommunerne ved de kommende kommunalvalg, og at de faglige organisationer vil tage konsekvensen af disse ting under de overenskomstforhandlinger, der løber for øjeblikket.

Inge Krogh (KrF):

Som omtalt er de foreliggende lovforslag en del af et forlig, som kristeligt folkeparti er gået ind i efter meget intense drøftelser. Vi mener gennemgående, at socialindkomsten er en god og retfærdig ordning, men vi ved også, at der kan være forhold, hvor den rammer utilsigtet hårdt. Men socialministeren har nedsat et udvalg, der netop skal behandle disse ting, og jeg er vidende om, at man allerede har holdt det første møde i dette udvalg, hvortil der er indleveret forskellige sager netop om tilfælde, hvor man mener det har ramt hårdt, og det vil sandsynligvis blive taget op.

Flygaard (DR):

Indledningsvis skal jeg sige, at retsforbundet vil anbefale, at man stemmer for lovforslag nr. L 92 og lovforslag nr. L 93, som de foreligger på nuværende tidspunkt.

Dernæst vil jeg gerne knytte nogle principielle bemærkninger til den debat, der er foregået her, for jeg synes, vi har behov for at få et par korrektioner. For det første vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger til spørgsmålet om ligestilling. Hvis man må operere med en socialindkomst, fordi man ikke har kunnet komme igennem med en skattereform – og dér kunne de borgerlige partier passende bidrage, men det har jo været et meget beskedent bidrag, man har ydet fra den side – så er man efter retsforbundets opfattelse nødt til at operere med en socialindkomst, og

man er også nødt til at operere med et ligestillingsbegreb. Som en konsekvens af dette ligestillingsbegreb anser vi det for logisk, at man også tager hensyn til de pensioner, som de offentligt ansatte har. Vi synes ikke, det er den disponible indkomst, der skal lægges til grund, men den samlede indkomst, herunder også værdien af en pensionsordning. I de fleste tilfælde, men ikke alle, kan folk vælge, om de vil have den ene eller den anden ordning, men det forekommer os helt absurd at ville hævde – for det bliver jo faktisk konsekvensen, når man gør vrøvl over, at der skal lægges 12 pct. på for offentligt ansatte med pensionsordninger – at den i hvert fald set i den relation ikke har nogen værdi. Det ved man jo udmærket ikke er tilfældet. Det er da også muligt, at de pågældende ikke får lige så meget udbetalt i pension til sin tid, som andre måtte få udbetalt, men det er nu engang den forsikringsmæssige risiko, vi lever under, at nogle bliver et par og halvfjerds år og andre måske et par og firs. Derfor synes vi, hele dette princip er helt korrekt.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om de ydelser, som man modtager fra det offentlige. Det er retsforbundets opfattelse, at disse ydelser i højere grad, end tilfældet er for øjeblikket, burde beregnes på samme måde, som man f. eks. beregner statsskat, således at man får glidende overgang og ikke får spring i disse ydelser.

Det samme synspunkt anlægger vi for så vidt angår de betalinger, der skal ydes til daginstitutioner. Af det talmateriale, der er kommet frem, kan vi klart se, at en del af skævhederne kommer frem som følge af, at man har disse spring i ydelserne og betalingerne. Det var nok ønskeligt, om man kunne få disse ting korrigeret.

Så vil jeg også gerne sige med udgangspunkt i den betænkning, der foreligger, og de beregninger, den indeholder, at der ikke er noget overraskende i, at man for departementschefen og direktøren kan læse et stort eller et lille nul. For det følger af sagens natur – deres indkomsthøjde – at de ikke bliver påvirket i relation til den række af sociale ydelser.

Men det kunne måske få os til at rejse det spørgsmål, om det er de rigtige grænser, man har i dag, om man burde hæve grænsen for friplads og i sidste ende forhøje betalingerne for dem, der har en ganske betydelig ind-

[Flygaard]

komst, fremfor at stoppe ved en forholdsvis beskeden indkomst, således at man ikke kommer til at betale mere, når man stiger fra 300.000 kr. til 400.000 kr. i indkomst.

Af disse bemærkninger må det klart være fremgået, at retsforbundet vil stemme for såvel lovforslag nr. L 92 som nr. L 93. Men jeg vil gerne gøre den bemærkning, som jeg tror er en selvfølge, at hvis man kommer til at stå i den situation, at man mangler det daglige brød, vil man jo kunne få hjælp på bistandskontoret. Det er jo nærmest, som om agitationen fra forskellig side – og det gælder både til venstre og til højre i salen – er gået på, at man heller ikke i en trangssituation har kunnet få til det daglige brød.

Derfor vil jeg også gerne her bruge det billede, at den agitation, der har været drevet mod disse lovforslag, efter retsforbundets opfattelse i meget høj grad minder om den hetz, der blev drevet i forbindelse med afstemningen om jordlovene i 1960'erne. For dér var det den lille mand og den sorte hånd, man skød frem, men de, hvis interesser man reelt vil varetage i denne sag, er jo slet ikke de små, men man vil måske sikre sig, at de store ikke kommer til at betale noget mere. Men det er jo knap så spændende at tale om.

Endelig vil jeg også gerne knytte den bemærkning dertil i relation til overenskomstforhandlingerne, at jeg finder det meget betænkeligt, at man gør reguleringen af socialindkomsten og de konsekvenser, der flyder af socialindkomsten, til et overenskomstmæssigt spørgsmål i højere grad for nogle befolkningsgrupper end for andre. For hvis man i forvejen har haft svært ved at overskue konsekvenserne, er det helt givet, at man om muligt vil få det endnu sværere, hvis man også vil have det rodet med ind i billedet.

Til allersidst skal jeg blot oplyse, at et enkelt medlem af retsforbundets gruppe ikke deler de synspunkter, jeg her har gjort rede for.

Alfred Hansen (DR):

De to lovforslag, der er til debat her i dag, lovforslag nr. L 92 og L 93, er jo ikke forslag, der er udarbejdet af og fremsat af retsforbundets folketingsgruppe. Det er forslag, som er udarbejdet af regeringspartiet, socialdemokratiet, og er bakket op – accepteret – af de øvrige forligspartier.

Når retsforbundet overhovedet ikke har haft indflydelse på indholdet i disse lovforslag, er der naturligvis også ting i forslagene, som jeg i hvert fald for mit vedkommende ikke kan acceptere og ikke kan støtte.

Jeg vil gerne fremføre begrundelsen for min modstand mod forslagene. For det første, at man opererer med fiktive beløb, at man nu lægger op til, at tjenestemænd og funktionærgrupper og offentligt ansatte til deres reelle indtægt skal have lagt et fiktivt beløb på 12 pct. Hvis der havde været tale om et frit ansættelsesforhold, sådan at tjenestemænd og offentligt ansatte kunne vælge mellem at lade pengene stå til en pension og at trække dem ud, havde de reelt haft mulighed for at frigøre disse penge og indføre dem i det daglige forbrug. Dette er ikke muligt.

Tjenestemandspensionen er et led i et aftaleforhold mellem de berørte organisationer, tjenestemandorganisationerne, og staten, og jeg mener derfor, det er en tilsnigelse, når man, efter at man har indgået disse aftaler, fra folketingets side lader hånt om disse aftaler ved pludselig at lægge 12 pct. på et i forvejen fastlagt beløb. Der er altså tale om fiktive beløb, som vil stille de offentligt ansatte ringere end deres kolleger på det private arbejdsmarked, som har mulighed for at disponere fuldt ud over den bruttoindtægt, som de reelt får udbetalt.

Det er også underligt, hvordan man finder frem til, at det er nøjagtigt 12 pct., der er værdien af denne pensionsordning. Det er jo sådan, at hvis en tjenestemand efter f. eks. 5 års forløb bryder ud af tjenestemandssystemet, kan han ikke få udbetalt så meget som én eneste krone. Det ville han have kunnet få efter den gamle tjenestemandsskema for 1969, men dette er ikke muligt i dag.

Jeg synes også, det er betænkeligt, efter at folketinget 3 gange i træk har grebet ind i overenskomstforhandlingerne og dikteret, hvilke lønforhold der skal gælde for de offentligt ansatte. Det er bevist, at de offentligt ansatte som følge af dette statslige løndiktat stort set er ca. 8 pct. bag efter lønudviklingen på det private arbejdsmarked. Man vil altså sige undskyld fra et flertal her i folketinget til de offentligt ansatte ved at give dem yderligere et gok i nødden og lægge 12 pct. på deres reelle indtægt.

Jeg synes nok, det er rørende, når de, der ønsker at støtte dette forslag, nu siger: ja

[Alfred Hansen]

men det kan da ikke være rigtigt, at diverse fradrag skal fratrækkes, før man tildeler sociale ydelser. Nej, helt enig i intentionerne! Men man har jo netop taget de små beløb og ikke de store. Det største og den store, stygge ulv i dansk socialpolitik og i dansk skattepolitik er rentefradragsretten. Men renten har man ikke rørt ved, og derfor er der behov for en skattereform, og jeg synes, det var passende her i ellefte time at sige til regeringen, at den burde droppe dette forslag og vente, til den nye skatte- og afgiftsminister fremkommer med et forslag, som tilsigter en virkelig skattereform.

Nej, man vil fortsat acceptere, at der skal kunne trækkes indtil flere hundrede tusinde kroner fra på bruttoindtægten, før man får den skattepligtige indtægt, som følge af disse rentefradrag, som man stadig accepterer og opretholder. Derudover prøver man altså nu at ramme de offentligt ansatte og folk inden for den private sektor, som har en pensionsordning, oven i købet ofte en obligatorisk pensionsordning, i deres ansættelsesforhold.

Jeg mener ikke, at disse to forslag er socialt retfærdigt afbalanceret, og jeg må derfor tilkendegive, at jeg ikke deler de synspunkter, som ordføreren for retsforbundet har givet udtryk for. Jeg agter at stemme imod disse to lovforslag.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg vil først gerne have lov til over for folketinget at både beklage og undskylde, at socialministeren ikke kan være til stede. Vi har ikke de kollektive trafikmidler med os i dag: først rammes vi af tåge, som gør, at socialministeren i stedet må tage toget, og derefter sidder toget fast ude omkring Tåstrup med et andet tog, der er brudt sammen, foran. Jeg skal derfor her på regeringens vegne knytte nogle kommentarer til de synspunkter, der har været gjort gældende ved denne tredje behandling.

Problemet er måske ikke helt så stort, som det kunne have været, for når jeg har lyttet til debatten i dag, er det mit indtryk, at der ikke er fremført ét synspunkt, ikke ét argument, der ikke har været fremført under den forudgående debat om socialindkomsten. Det forekommer mig ikke, at der er særlig nye momenter i sagen, og det er vel også det, der er baggrunden for, at der næsten ikke er stil-

let spørgsmål til regeringen og socialministeren her ved tredje behandling.

Jeg vil gerne sige til start, at der ikke skal herske tvivl om, at socialindkomstbegrebet som sådant er kommet ind i billedet, fordi vi har en situation, hvor vi ikke har så meget at gøre godt med, som vi tidligere har haft. Vi har en situation, hvor vi må begrænse både det private og det offentlige forbrug, fordi Danmarks økonomiske situation er dårligere, end den var før.

I den situation har vi været nødt til at se på alle de offentlige udgifter, også den meget store klump, der ligger i form af udgifter på det sociale område og også på det undervisningsmæssige område. I den sammenhæng er det klart, at vi har som udgangspunkt, hvis vi skal begrænse vore udgifter, at sikre, at det sker på de områder og for de personer, der er bedst stillet. Så kan det da, som hr. Erhard Jakobsen var inde på, ikke nytte noget, at man kommer og siger: ja men det er jo ikke de rigeste her i samfundet, der berøres af denne ændring. Nej, det er det ikke, for de rigeste her i samfundet får ikke disse ydelser fra det offentlige.

Derfor er det, der er afgørende her, og som alle partier bør have for øje, at når vi begrænser stigningen i de offentlige udgifter på det sociale område, ja, så kommer vi til at røre ved nogle ydelser, vi hidtil har givet til mellemindkomster, vi kommer til at røre ved nogle betalinger, som vi hidtil har opkrævet for ydelser produceret af det offentlige, også for mellemindkomsternes vedkommende.

Det er urimeligt, når vi skal høre både fra hr. Brixtofte på venstres vegne og fra fru Agnete Laustsen fra det konservative folkparti en kritik af de indkomstintervaller, de indkomstgrupper, der berøres af socialindkomsten. Vi havde lejlighed til i forbindelse med behandlingen af finanslovsforslaget at tage stilling til en lang række spareforslag fra de to partier. Jeg skal ikke rippe op i den diskussion, men jeg må minde eksempelvis hr. Brixtofte om, hvilket indkomstinterval man rørte ved med besparelserne på ca. 4 mia kr. på arbejdsløshedsdagpengene. Det er da et indkomstinterval, der ligger noget lavere end det, der som hovedregel berøres af de ændringer, der er en konsekvens af socialindkomsten.

Derfor er der ingen sammenhæng mellem det krav, som både venstre, de konservative

[Finansministeren]

og fremskridtspartiet har stillet om besparelser også på det sociale område, og de synspunkter, der er kommet til udtryk her. Det er, som hr. Erhard Jakobsen var inde på det, hykleri at tale om, at man kan gennemføre milliardbesparelser, uden at befolkningen mærker det enten direkte på deres tegnebog eller i form af, at de ikke får helt så mange ydelser, som de fik før.

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger til de specielle ting, der har været trukket frem, men jeg vil gerne sige noget til fru Birthe Nielsen, som talte om, at forslaget alene var tænkt som en besparelse, og stillede spørgsmålet: hvad skal disse 200 mill. kr. bruges til? I den forbindelse skal jeg helt bekræfte det, som socialministeren tidligere har sagt, og som fru Aase Olesen også var inde på før, nemlig at denne anden del af første fase, som vi vel må kalde det forslag, vi har til behandling i dag, ikke har til formål at udfylde en besparelsesramme. Der er ikke taget stilling til, hvordan disse 200 mill. kr. skal indplaceres i de offentlige budgetter. Det, vi taler om, er tiden fra 1. januar 1983, og som fru Inge Krogh var inde på, har vi nedsat et udvalg, som nøje skal følge, hvilke konsekvenser der flyder af gennemførelsen af socialindkomsten.

Vi vil altså fra område til område følge, om der skulle opstå utilsigtede virkninger, og vi har jo, som det allerede er sagt af flere ordførere, ganske god tid til at rette op på de utilsigtede sammenstødsproblemer, vi eventuelt måtte konstatere.

Jeg tror ikke, det ville være klogt af os i dag at drage den endelige slutning om, hvor der i givet fald måtte opstå sammenstødsproblemer. Jeg tror, det er nyttigt, at vi får resultaterne af det udvalgsarbejde, der er gået i gang, således at vi sikrer os, at de ændringer, der foretages, også kommer til at svare til det behov, der måtte være.

Så skal jeg glæde hr. Tyroll med at gøre en enkelt bemærkning i anledning af hans spørgsmål til finansministeren. Spørgsmålet gik ud på, om man nu kunne sikre, at de offentligt ansatte fik en kompensation, der svarede til forringelsen. Hr. Alfred Hansen var inde på en betragtning om, at det var urimeligt, at man først havde indgået aftaler om pensionsordninger og derefter greb ind i dem.

Til det sidste vil jeg gerne sige, at vi ikke griber ind i de offentligt ansattes pensionsordninger. Vi griber heller ikke ind i privat ansattes pensionsordninger, hvad enten de så knytter sig til en privat tegnet ordning, eller de knytter sig til en arbejdsgiverordning. Det, vi beskæftiger os med her, er noget andet, det er fastlæggelsen af grundlaget for tildelingen af en række offentlige ydelser eller for betalingen af offentligt producerede ydelser, og det er folketingets ikke bare ret, men også pligt at sikre sig, at denne tildeling finder sted med udgangspunkt i den enkeltes reelle økonomiske situation.

Til hr. Tyroll må jeg sige, at jeg ikke på nogen måde vil give mig til at gætte på et forhandlingsresultat i den offentlige sektor – jeg skal ikke gå ind i en diskussion med hr. Tyroll om procenter – men jeg vil gerne have lov til at give udtryk for en forventning og en forhåbning om, at det kan lykkes os at forhandle os til en aftale om de offentligt ansattes løn- og pensionsvilkår, men vi forhandler ikke med de offentligt ansatte om grundlaget for tildeling af eksempelvis offentlige ydelser.

Til sidst skal jeg sige til dem, der har beskæftiget sig med disse forslag i sammenhæng med skattepolitikken – hr. Pilgaard Andersen var inde på det, og andre har berørt det – at det, vi gør her, er ikke at forberede et andet grundlag for skattebetalingen. Det betyder ikke, at der ikke er ting i skattelovgivningen, vi gerne ser ændret; det har vi tidligere givet udtryk for, og det vil vi fortsat både give udtryk for og arbejde for at gennemføre, men det har ikke noget med denne sag at gøre.

Denne sag har at gøre, som jeg har sagt to gange tidligere, med grundlaget for tildelingen af en række sociale ydelser. Det må efter vor bedste vurdering tage sit udgangspunkt i den enkeltes økonomiske situation taget som helhed. Vi har valgt i forhold til skattelovgivningen at løse en række problemer. Vi har valgt via skattelovgivningen at give tilskyndelse til at foretage sig bestemte handlinger på en række områder. Man kan diskutere, om det har været nyttigt og hensigtsmæssigt, at vi har gjort det, men det er argumentet for, at vi på en række områder accepterer ting i skattelovgivningen, som man ikke rimeligt bør lade indgå i grundlaget for tildelingen af sociale ydelser.

[Finansministeren]

Jeg takker for, at et flertal i folketinget er parat til også at gennemføre det forslag, vi har på bordet i dag, der, som det allerede er sagt, skaber ligestilling mellem dem, der har deres pensionsforhold ordnet igennem individuelle ordninger, og dem, der har deres pensionsforhold ordnet gennem arbejdsgiverordninger.

Erik B. Smith (S):

Første omgang af denne debat har efterladt det indtryk, som vi i øvrigt i forvejen har frygtet, nemlig at en del af oppositionens partier ønsker at omskabe det sociale område til en egentlig slagmark. Det er en beklagelig udvikling, og jeg synes nok, at man burde besinde sig noget mere; en række af de argumenter, der har været fremført, burde simpelt hen aldrig være fremført.

Hr. Brixtofte kom i sit slagfærdige indlæg med nogle betragtninger om Robin Hood og en sherif. Jeg ved ikke, om det skulle opfattes som alvorligt ment, men i alt fald fremsatte han den påstand, at man med dette forslag tager fra de fattige og giver til de rige. Jeg vil bede hr. Brixtofte om at dokumentere denne højst besynderlige påstand; dens rigtighed fremgår ikke umiddelbart af hverken spørgsmål, svar eller lovgivningen.

Fru Agnete Laustsen havde nogle ironiske betragtninger om, at man nu skaffede merbeskæftigelse til arbejdsgiverne nærmest i form af, at de i hånden skulle sidde og udfylde skemaer osv. Det, som fru Agnete Laustsen formentlig hentydede til, var et brev fra Arbejdsgiverforeningen, der fremfører tilsvarende synspunkter.

Jeg vil gerne gøre folketinget opmærksom på, at brevet blev forelagt for socialministeriet, der forelagde det for skattedepartementet, der meddelte, at der er to muligheder for at indsende oplysninger direkte til statsskattedirektoratet. Den ene er den manuelle løsning, som fru Agnete Laustsen omtalte, og den anden er at indsende et maskinlæsbart medium, og det skulle man måske nok også have nævnt, når man vil gå ind i den argumentation.

Fru Agnete Laustsens betragtninger om, hvad der er retfærdigt, er næppe egnede til, at man går ind i en særlig debat om dem. Jeg har ingen forventninger om, at det skulle lykkes mig at overbevise det konservative

folkeparti om, at det, de mener er retfærdigt, skulle være sammenfaldende med det, vi i socialdemokratiet mener er retfærdigt.

Jeg vil gerne beskæftige mig lidt med fru Birthe Nielsen fra socialistisk folkeparti. I sit indlæg nævner hun, at en enlig sygehjælper med 2 børn vil miste en disponibel indkomst på ca. 4.000 kr. Jeg synes simpelt hen ikke, det er en fair argumentation, hvis man undlader at gøre opmærksom på, at merbetalingen på daginstitutionsområdet faktisk svarer til, ja, oven i købet knap nok svarer til, den sænkning på daginstitutionsområdet, som vi vil få pr. 1. august 1981.

For at folketinget ikke skal hensvæve i vildfarelse efter det indlæg, der er kommet, vil jeg gøre opmærksom på, at vi i bilag 25 til lovforslaget har en oversigt over postbudet med en socialindkomst på 72.000 kr. Nu er der opstillet to typer af beregninger, hvoraf den ene går ud fra, at man har en ægtefælle med en indkomst på 25.000 kr., men har børnene fuldtids i daginstitution; det er næppe sandsynligt. Det er derimod langt mere sandsynligt, at man har børnene halvtids i institutionen. Drejer det sig om en halvtidsbørnehave, vil der med en socialindkomst på 72.000 kr. med fase 1, altså med en sænkning på daginstitutionsområdet pr. 1. august 1981, ske en lettelse på 4.569 kr., og der vil ske en stramning med fase 2, altså 1. januar 1983, på 1.618 kr., netto en lettelse på 2.951 kr. på dette område. I det fuldstændig urealistiske eksempel, at man har begge børnene i daginstitution, har en ægtefælle uden indtægt og selv har en indtægt på omkring 72.326 kr., sker der totalt set en lettelse efter fase 1 og fase 2 på 919 kr. for dette postbud. Det synes jeg at man også bør oplyse om.

I øvrigt må jeg nok sige, at det falder mig lidt for brystet at skulle høre bebrejdelser fra socialistisk folkeparti om, at forslagene vedrørende socialindkomsten rammer lejerne hårdere end ejerne. Mig bekendt har socialistisk folkeparti meddelt, at det ikke vil være med til en ligestilling mellem ejere og lejere på dette område.

Så kunne jeg for så vidt godt gå over til hr. Tyroll fra VS, der siger, at vi ikke har omtalt noget vedrørende de særlige afskrivningsregler, og at det skyldes, at vi vil have lavet skatteområdet om. Man får unægtelig det indtryk, at VS ikke kender sammensætningen af dette folketing. Man får unægtelig

[Erik B. Smith]

også det indtryk, at det, de i øvrigt måtte synes er en god idé, vil de bestemt ikke røre ved, for de vil have det hele på én gang. Det er desværre frihjuls politik, som vi også har set andre af de politiske partier føre i dag.

Brixtofte (V):

Finansministeren nævnte de forslag til besparelser, som venstre er fremkommet med, og sagde i den forbindelse, at venstres forslag også vil ramme de dårligst stillede, og at det måske derfor tog noget af vores argumentation væk imod det, som foreslås af socialministeren. Dertil vil jeg sige, at vores spareforslag er karakteriseret af eksempelvis visse kontingentforhøjelser inden for A-kasseområdet. Det er altså med et ens beløb til alle uanset indtægt, hvorimod ministerens forslag er således indrettet, at man mister desto mere, jo lavere indtægt man har. Det er jo en ganske væsentlig forskel, og derfor er vores forslag meget mere socialt afbalanceret end de forslag, der her er lagt frem fra socialministerens side.

Desuden tog finansministeren den tråd op, som jo kan være ganske interessant at diskutere, nemlig hvorvidt de bedst stillede slet ikke har noget at miste. Venstre har sagt, at dette her betyder, at især de dårligst stillede og ikke de bedst stillede rammes. Jeg kan bare henvise hr. Erik B. Smith til disse mange eksempler fra besvarelsenerne, der viser, at departementschefen ingenting mister, medens postbudet mister flere tusinde kroner.

Så siger socialdemokratiet og finansministeren som svar: ja men der er jo slet ikke noget at tage fra departementschefen; vedkommende har ikke noget at miste, og derfor kan man ikke tage noget. Det er ikke rigtigt. Der er jo en lang række gratisydelse, som også departementschefen har gavn af. I venstre siger vi, at disse gratisydelse bør væk, og at der bør indføres en pris på disse områder. Vi kan tage et eksempel. Venstre har i mange år foreslået, at man, hver gang man går til lægen, skal betale et vist beløb. Der har vi tilføjet, at de, der er kronisk syge eller skal mange gange til lægen, skal holdes udenfor, så de, der har et meget stort behov, ikke rammes. Men dér rammer man alle lige: departementschefen og postbudet, og det bliver et begrænset kronebeløb. Ingen familier rammes særlig hårdt, for man rammer alle,

herunder de bedst stillede. Således er der mange besparelsesforslag, som bl. a. venstre har fremsat, som også begrænser udbetalingerne – eller indirekte udbetalinger derved, at det er gratisprincipper – for de bedst stillede.

Det er sådan set det, som skiller venstre og socialdemokratiet i dag. Venstre vil ikke bebrejde de små forligspartier ret meget, og det er heltemodigt og ædelt af dem at gå op og forsvare det her, men sandheden er jo, at forligspartierne ingen indflydelse har haft på disse forslag. Det er socialdemokratiets forslag, det ved vi alle sammen, og kritikken retter sig alene mod socialdemokratiet.

Dér, hvor vandene skilles, og hvor vi er uenige, er, at hvor socialdemokratiet nu har lavet besparelser, der rammer de dårligst stillede mest, herunder f. eks. en lille gruppe som handicapgruppen, som vi senere får lejlighed til at diskutere nærmere, og hvor virkningerne er oppe omkring 20.000 kr. for en familie, der ikke har anden indtægt, er venstres forslag karakteriseret af, at det rammer bredt, det rammer mange, også departementschefen, derfor med en lille, begrænset skadevirkning på den enkelte, men samfundsmæssigt en stor besparelse.

Agnete Laustsen (KF):

Finansministeren beklagede, at han syntes, at debatten var ved at udvikle sig til at blive en debat, der burde føres på en slagmark, og at det egentlig var trist, at det skulle gå således med vores socialpolitik. Det synes jeg også er trist. Så kunne jeg måske citere nogle bemærkninger fra en person, som i den senere tid i meget høj grad har gjort socialpolitik til genstand for noget, der burde finde sted på en slagmark, nemlig den tale, som socialministeren – som vi er glade for at se iblandt os igen – holdt ved mødet i OECD i Paris, hvor ministeren jo sagde, at socialpolitikken herhjemme vel egentlig måtte opfattes som værende et våben mod kapitalismens overgreb. Så synes jeg, man fører debatten ud på en slagmark, og jeg kan være enig med finansministeren i, at man må beklage den slags.

Grunden til, at vi måske nok også har fået en noget mere forceret debat, end vi burde have, er utvivlsomt også det faktum, at disse meget omfattende love – jeg taler her både om socialindkomstens første og anden fase –

[Agnete Laustsen]

er blevet ført igennem på kolossalt kort tid, uanset at fru Aase Olesen synes, at der har været rigelig tid til at behandle dem.

Første fase blev ført igennem på 3 uger, og anden fase er i realiteten blevet gennemført på 5 uger, da der som bekendt også var noget, der hed juleferie og den herinde varede 3 uger. Det vil sige, at vi kun har haft 5 uger til at behandle hele dette lovkompleks, deriblandt også, jeg tror, det er 65 spørgsmål, der har været stillet i udvalget. Det er ikke nogen anstændig måde at behandle folketingets medlemmer på, for det har været meget omfattende spørgsmål, men det er heller ikke nogen anstændig måde at behandle de embedsmænd i socialministeriet på, som skulle sidde nat efter nat for at besvare vore spørgsmål. Derfor siger vi, at man ikke kan forcere en lovgivning som denne, hvis man skal have den belyst tilstrækkeligt, og hvis man skal kende dens konsekvenser, og det er der ingen der gør, heller ikke fru Aase Olesen. Det bekræftede fru Inge Krogh jo, for hun sagde meget tydeligt, at dette her desværre nok havde medført en hel del, vi ikke rigtig vidste hvad ville ende med, og at man derfor fra regeringsside nu havde måttet nedsætte et udvalg til at se på, hvilke utilsigtede virkninger det egentlig ville få. Jeg synes, det er lidt af en falliterklæring at skulle vedtage en lov, hvorom man på forhånd må sige, at den nok kommer til at virke helt vanvittigt, så for alle tilfældes skyld skynder vi os samtidig at nedsætte et udvalg til at belyse de vanvittige konsekvenser, den får. Det er i alle tilfælde ikke noget, vi fra konservativ side kan acceptere.

Hr. Erhard Jakobsen sagde ikke særlig meget om loven, og det er der måske ikke så meget at sige til, for hr. Erhard Jakobsen har jo overhovedet ikke deltaget i udvalgsbehandlingen af denne lov, så han talte meget fornuftigt om alt muligt andet, også om alle de gode intentioner, CD havde i henseende til besparelser.

Vi har alle sammen været enige i, at besparelser skulle opnås også på dette område, men vi har fra konservativ side hele tiden sagt, at vi ikke vil have et lovforslag som dette her presset igennem, uden at vi overhovedet ved, om de besparelser rammer de rigtige mennesker.

Til slut vil jeg lige gentage over for hr. Erhard Jakobsen, hvad finansministeren sag-

de, nemlig at formålet med denne anden fase ikke er at udfylde en besparelsesramme.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er fru Agnete Laustsens bemærkning om udvalget, der giver mig anledning til lige at gøre en kort bemærkning, nemlig den, at dette udvalg faktisk blev nedsat under forhandlingerne forligspartierne imellem. Jeg nævner dette i forbindelse med, at flere tidligere ordførere har været inde på, at forligspartierne ikke havde haft nogen indflydelse og ikke havde gjort sig umage med denne lovgivning. Forslaget kom faktisk fra vor side, og så er det selvfølgelig ikke særlig godt at prale med det, når fru Agnete Laustsen samtidig gør nar af, at der er et sådant udvalg. Jeg tror, fru Agnete Laustsen skulle tænke sig om én gang til.

Jeg tror, at der uanset de konservatives stilling i regering eller opposition i årtiernes og generationernes løb og ikke mindst i nyere tid er vedtaget mange love, hvis fulde konsekvenser man ikke på nogen måde kunne overskue. Derfor synes jeg, det er en hæderværdig ting, at man erkender det fremfor at skjule det for befolkningen og samtidig skaffer et organ, der har til specialopgave at følge virkningerne for så hurtigt som muligt at kunne gribe ind og altså ikke behøver at vente på ændringer af lovgivningen. Dette skulle fru Agnete Laustsen anerkende, fordi det er umuligt at lovgive på en måde, som altid er fuldstændig overskuelig.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Man kunne dog trods alt gøre sig den ulejlighed at tænke sig godt og grundigt om og også gerne længe, inden man fremsætter lovforslag af denne karakter. Så er det muligt, at der kommer konsekvenser, man ikke kan overskue, men man ville dog på forhånd tage brodden af, hvor galt det kom til at gå. Jeg kan ikke se, at der skulle være nogen som helst begrundelse for, at disse lovforslag skulle jages igennem, som tilfældet har været.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

[Erhard Jakobsen]

Jeg ved, at fru Agnete Laustsen og jeg gang på gang ved møder har talt imod den tendens, der er til at gøre alle og alt lige her i landet, men så må fru Agnete Laustsen også anerkende, at der er folk, der er i stand til at tænke tingene hurtigere igennem end andre, og at nogle bruger mere tid end andre; men man kan godt tænke uden at bruge lang tid, og juleferien kan f. eks. også bruges.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne sige til fru Agnete Laustsen, som formaner os til at tænke os længe om, at det radikale venstre faktisk har tænkt fra 1975-76, hvor vi fremsatte forslag om at ændre grundlaget for tildeling af sociale ydelser, og det tror jeg såmænd også at de konservative har tænkt over, jfr. det forslag, man fremsatte om ændring af bistandsloven her i efteråret.

Pilgaard Andersen (FP):

Finansministeren var inde på, at hele lovkomplekset var ment som et grundlag for at begrænse de offentlige ydelser, og i denne hensigt kan vi være fuldstændig enige. Men senere kom finansministeren ind på, at lovforslaget vil betyde en besparelse på 200 mill. kr., og det er jo ikke nogen særlig stor besparelse, når det samtidig også vil bevare hele bureaukratiet inden for hele den offentlige sektor.

Man kunne være kommet med nogle ideer, som vi kunne have været med til, både om at begrænse administrationen inden for det sociale område og også om at fordele nogle af goderne på en lidt mere rimelig måde, i hvert fald sådan, at vi ikke må sige, at i dag står vi med et lovkompleks, der går ud over de lavtlønnede. Det er det, der er sket ved dette lovkompleks.

Man kunne have ændret noget i de grundlag, sådan at de lavtlønnede havde haft nogle muligheder for ligesom at få deres interesser varetaget; det kunne have været ordnet på mange forskellige måder, eventuelt ved hæving af bundgrænsen. Det kunne have været en af de måder, der ligesom kunne have tilgodeset nogle af de ting.

Jeg synes også, at det var barske ord, at det var hyklerisk af os at have så mange indvendinger over for lovforslaget. Jeg mener

ikke, at det er hyklerisk, da vi kan se, at der er nogle bestemte grupper, der kommer til at ofre nogle ekstra ydelser; ud fra den betragtning kan jeg ikke se, at der er spor hyklerisk i det.

Jeg må nok sige, at jeg ventede egentlig, at kristeligt folkeparti gik på talerstolen og ligesom forsøgte at forklare, hvilken indflydelse de har haft på hele lovkomplekset omkring socialindkomsten. Det kan godt være, jeg blander lidt af socialindkomsten med i det i første omgang og også i dette spørgsmål, men nu er vi ligesom kommet til et punktum, i hvert fald foreløbig, og dér har vi den samlede virkning.

Jeg synes, at vedrørende denne illustration omkring de handicappede, som kommer til at betale yderligere nogle udgifter, vil jeg i hvert fald meget gerne have nogle svar fra kristeligt folkeparti. Har I reelt haft nogen indflydelse på lovforslaget, inden det blev fremsat i tinget, eller er det bare socialdemokratiet, der har kørt frem, og I har sagt ja uden nogen som helst indflydelse? I plejer ellers nok at være der, når det drejer sig om de svage i vores samfund. Jeg føler i hvert fald ikke, at dette lovforslag bærer nogen antydning af, at I har haft nogen indflydelse på det. Ellers kan man lige så godt bare indrømme det og sige: »Vi stemmer for de lovforslag, socialdemokratiet fremsætter.« Det er en ærlig sag, hvis det virkelig er sådan, det hænger sammen.

Jeg havde egentlig også forventet, at vi fra den socialdemokratiske ordfører havde fået nogle kommentarer omkring alle de lønmodtagerorganisationer, som ikke reelt har været begejstrede for det. Hvordan har man agtet at løse de ting? Der er også problemerne omkring de lavtlønnede.

Jeg må sige, at under debatten i sig selv har man egentlig også følt, at man havde en holdning fra socialdemokratiet, og at der ikke var noget med at rette et komma og/eller give nogen indrømmelser på nogen af områderne. Dér sidder man bare lige så roligt og afventer en afstemning, og så får man lovforslaget kørt igennem med et knebent flertal. I sig selv synes jeg nok det er meget, meget betænkeligt, at man gennemfører de ting.

Jeg må nok sige, at behandlingen af socialindkomstlovforslaget har virkelig bekræftet én i, at det er meget vigtigt, at man stem-

[Pilgaard Andersen]

mer nej til forslaget her ved tredje behandling.

Birthe Nielsen (SF):

Hr. Erik B. Smith var inde på nogle beregninger, som han mente jeg ikke havde taget højde for i forbindelse med fase 1 og 2. Det er der taget højde for, og også ud fra de beregninger vil jeg da gerne citere Dansk Sygeplejeråds hovedbestyrelse og dets pensionskasse, som netop har lavet udregninger på baggrund af både fase 1 og fase 2. Der kommer man netop til den konklusion, som jeg omtalte i mit første indlæg, nemlig at de løngrupper, som det her drejer sig om, mister henholdsvis i boligsikring og i daginstitutionspriser. Altså fordi disse priser stiger, mister de netop de 4.000 kr. eller 4.500 kr., afhængigt af, hvilken lønramme de ligger i. Og det vil jeg da gerne overrække til hr. Erik B. Smith, hvis han er i tvivl om rigtigheden af det, der bliver sagt.

En anden ting, hr. Erik B. Smith var inde på, var, at socialistisk folkeparti havde sagt nej til at gå med til det, der nu skal hedde 3. fase, og som går på en social lejeværdi, fordi vi har været utilfredse med, at lejere betaler mere end ejere. Jeg vil da godt i den forbindelse sige til hr. Erik B. Smith, at det, vi meget gerne ønsker, er en rentereform, og det har vi gang på gang rettet henvendelse både til statsministeren og til socialministeren om. Vi kan jo desværre ikke gøre for, at socialdemokraterne og de radikale ikke kan finde deres ben at stå på i den situation. Hvad enten vi snakker om skattepolitik eller vi snakker om socialpolitik, og hvad enten vi snakker fase 1 eller 2, viser det skævheden, hvad enten det er socialindkomst, vi snakker om, eller det er skattepolitik. Det viser, at det er de samme grupper, der hver eneste gang bliver ramt, hvad enten det er på skatten, eller det er på de sociale ydelser, og anden fase her i socialindkomsten er et meget klart bevis på, at det netop er gruppen fra de 60.000 kr. til de 120.000 kr., der kommer til at bløde mest for denne fase. Der er så mange beregninger, vi har fået i udvalget, også med hjælp fra organisationerne. Derfor er det ikke korrekt, hvad hr. Erik B. Smith siger. Hvis det nu var korrekt, det, som hr. Erik B. Smith siger, ville finansministeren vel ikke stå og sige: »Hvis der er nogle urimeligheder, må vi

rette dem.« Det er jo netop, fordi man er klar over, at der er nogle urimeligheder.

Men jeg har stadig væk ikke fået svar på, hvad disse 200 mill. kr. skulle bruges til. Jeg har spurgt socialministeren, og finansministeren har også i dag sagt, at det ikke er besparelser. Men vi kan stadig væk ikke få at vide, hvad disse penge skal bruges til. Skal de virkelig bruges til at fylde op fra bunden? Det var netop det, jeg spurgte om ved første behandling af socialindkomsten. Er det meningen, at man vil regulere de sociale ydelser på en anden måde, så det ikke virker så skævt og så forkert, som det gør her? Det har jeg ikke kunnet få svar på.

Vi får ikke svar på de spørgsmål, vi stiller, og derfor kan vi ikke være med, for det rammer forkerte grupper, og det er de grupper, vi gerne vil tilgodesse. Det er derfor, vi er et socialistisk parti. Vi vil ikke have, at de, der ligger i lavtlønsområdet, skal bløde for en forkert politik, som hele vores samfund i virkeligheden hviler på, hvad enten vi snakker skat eller socialpolitik.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Kun den korte bemærkning til fru Birthe Nielsen, at jeg har haft den fornøjelse at diskutere det oplæg, som pensionskassen har ladet udarbejde bl. a. på foranledning af Dansk Sygeplejeråd. Jeg har diskuteret med de mennesker, som har udarbejdet det, og som jeg kan forstå er fru Birthe Niensens grundlag for at udtale sig om disse tal, og til det vil jeg gerne sige, at man over for mig har bekræftet, at beregningerne har deres baggrund i de nye takster for daginstitutionsbetalingen, altså at reallønsfaldet alene har til forudsætning, at det er udregnet fra 1. august 1981 til 1. januar 1983. Man har altså ikke taget med, at man har sænket daginstitutionsbetalingen for disse indkomstgrupper pr. 1. august 1981. Det fremgår i øvrigt af forudsætningerne til notatet, hvis fru Birthe Nielsen vil læse det.

Tyroll (VS):

Jeg skal ikke forlænge debatten så meget, men jeg vil lige sige til hr. Erik B. Smith, som mener, at der skulle være tale om, at VS her kører på frihjul, at jeg synes jo nok, at hvis der er nogen, der kører på frihjul her, så

[Tyrol]

er det nok socialdemokratiet. Jeg har klart argumenteret for, hvordan og hvorledes vi mener de ting, der ligger i disse lovforslag, rammer, at de rammer de grupper, hvis interesser vi vil varetage herinde, og som vi faktisk også har forstået at socialdemokratiet påstår at de varetager. Men her er der i allerhøjeste grad tale om, at man kører på frihjul i forhold til disse grupper. Heller ikke her i anden omgang har hr. Erik B. Smith villet forholde sig overhovedet til de indsigelser, der har været fra de faglige organisationer. Ikke et ord. Man ignorerer totalt, at der har været indsigelser; man vil have, at denne gennemførelse skulle udskydes, for at man kunne komme ind i en diskussion med socialdemokratiet. Det berøres altså ikke, og der er heller ikke argumenteret for, hvorfor man alligevel vil tvinge disse ting igennem her og nu.

Og endelig omkring de ting, vi har lagt frem på skatteområdet. I alle de forslag, der har været om ændringer på skattepolitikens område, er der tale om, at der i allerhøjeste grad er nogle interesser dækket ind i disse forslag fra VS' side, som vil komme lønmodtagerne til gode, og dér burde socialdemokratiet tage lidt ved lære af det, som jeg forstod at arbejdsminister Svend Auken sagde for nogle måneder siden: at den socialdemokratiske arbejderbevægelse skulle lære i højere grad at kæmpe for sine krav. Det, der bliver vist her, viser i allerhøjeste grad, hvad det er for noget makværk, man kommer frem til, når man vil forhandle sig igennem i dette ting i stedet for at bruge nogle af de magtpositioner, som er til stede ude i det omgivende samfund. I stedet for at bruge fagbevægelsen til at slå for nogle resultater, så sidder man altså her og indgår rådne kompromiser med de borgerlige partier, og så bruger man det bagefter imod fagbevægelsen og siger, at der ikke er muligheder for at få det igennem, at man må være realistisk osv., og så skal man altså vente til næste folketingsvalg. Sådan går det ene år efter det andet, og man foretager det ene angreb efter det andet på arbejderne.

Dernæst kan jeg forstå, at man, når det lige nøjagtigt drejer sig om denne lovgivning, ikke ser nogen sammenhæng med de overenskomster, som forhandles for øjeblikket, men ikke desto mindre har det altså klart været udtalt, at hvis der blev givet for mange

lønindrømmelser ved de forhandlinger, der er i gang, ville man komme med indgreb fra socialdemokratiets side, fra regeringens side, og så kan jeg altså forstå, at det ikke lige nøjagtigt er på det sociale område måske. Men hvad er det så for nogle områder? Man har set nogle sammenhænge, man har godt villet diskutere, hvad det er for en politik, man laver her, men når det så drejer sig om, at der ligger nogle forslag, som griber ind i de økonomiske forhold, som lønarbejderne har, så ser man ingen som helst sammenhænge. Det er kun, når man skal ud at true lønarbejderne i deres forhandlingsituation, at man ser nogle sammenhænge, og så begynder man at køre truslerne op for at få manipuleret de elendige overenskomstresultater igennem, som ligger for øjeblikket.

Inge Krogh (KrF):

Jeg forstår ikke rigtig, hvilke handicappede det er, der er blevet ramt af lovforslag nr. L 92, som hr. Pilgaard Andersen nævnte det. I øvrigt vil jeg henvise til min ordførertale, da socialindkomstens første del blev vedtaget, hvor jeg klart udtalte mig om disse forhold.

Som jeg sagde i første omgang, er disse lovforslag om socialindkomsten kommet i stand efter intense drøftelser mellem regeringen, kristeligt folkeparti og de øvrige forligspartier.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Det var lige til kristeligt folkeparti, at jeg må sige, at jeg er helt klar over, at I faktisk ikke rigtig har sat jer ind i lovforslaget. Hvis en handicappet eventuelt har en socialindkomst på 125.000 kr., skal vedkommende selv til at betale omkring 4.500 kr. mere. Det er bare realiteten. Jeg må blot konstatere, at det har I ikke været klar over.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 82 stemmer mod 70.

Første næstformand (Enggaard):

[Første næstformand]

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse og om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag. (Socialindkomst og betingelserne for forskudsvis udbetaling af børnebidrag m. v.).

(Lovforslag nr. L 93. Fremsat 27/11 80. Første behandling 2/12 80. Betænkning 22/1 81. Anden behandling 27/1 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 82 stemmer mod 70.

Første næstformand (Enggaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om mildnelser af kapitalvindingskatten.

[Af Glistrup (FP) og Ove Jensen (FP):

(Lovforslag nr. L 114. Fremsat 14/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Hvis jeg har forstået det rigtigt, så fremsætter fremskridtspartiet dette forslag i håb om at få flere partier med, end man har kunnet få ved tidligere forslag, man har rejst om særlig indkomstskat. Det skal jeg ikke blande mig i. Men jeg kan sige med det samme, at

man kan ikke regne med min tilslutning til det forslag, der er fremsat.

Regeringen har jo gennemført eller foreslået en række revisioner af særlig indkomstskat, hvorved megen berettiget kritik er imødekommet. Der er derfor ingen rimelig grundelse for de meget omfattende lempelser, der her foreslås, og der er naturligvis slet ingen grund til at sætte den særlige indkomstskat uden at sætte noget andet i stedet.

Fremskridtspartiets lovforslag omfatter i alt 18 punkter, og jeg skal knytte nogle bemærkninger til disse punkter.

Efter punkt 1 vil man give adgang til tab ved afhændelse af fast ejendom i opgørelsen af den særlige indkomst. Det kan jeg slet ikke tilslutte mig. Lovforslagets tabsfradrag er jo så rundhåndet, at det også omfatter de tilfælde, hvor salgssummen er væsentlig større end anskaffelsessummen, men hvor der rent beregningsteknisk fremkommer et tab, fordi opgørelsen af særlig indkomstskat giver adgang til en række tillæg til anskaffelsessummen og fradrag i fortjenesten.

Punkterne 2-4 i lovforslaget går ud på at nedsætte den faktiske beskatning af faste ejendomsfortjenester fra de nuværende 75 pct. til 65 pct. Det kan jeg heller ikke tilslutte mig. Forslagsstillerne siger, de vil ophæve den skærpelse, der skete i 1975, men her skal der erindres om, at samtidig med skærpelsen i 1975 blev der også på forhøjelserne til anskaffelsessummen modsvarende gennemført en række lempelser. Nu vil fremskridtspartiet, at man oven i købet igennem punkterne 13 og 14 i forslaget gennemfører yderligere forhøjelse af tillæg til anskaffelsessummen, idet man går ind for, at tillæggene skal beregnes efter den såkaldte rentes-rente-metode, samtidig med at man altså vil have nedsat procenterne.

Lovforslagets punkt 5 går ud på at ophæve bestemmelsen om, at skattefritagelsen ved salg af ejerbolig ikke gælder, hvis grundværdien overstiger halvdelen af ejendomsværdien. Der kan jeg sige, at ligesom min forgænger er jeg villig til at se på det problem, når vi kender resultaterne af den 17. alm. vurdering.

Efter gældende lov gælder skattefritagelsen for særlig indkomstskat for ejerboliger ikke, hvis ejendommens samlede grundareal er over 1.400 m². Jeg tror, denne grænse må